II

(Nezakonodajni akti)

SKLEPI

SKLEP KOMISIJE (EU) 2016/2395

z dne 5. avgusta 2016

o državni pomoči SA.32619 (2012/C (prej 2011/N)), ki jo je Kraljevina Španija priglasila za nadomestilo določenih stroškov za sprostitev digitalne dividende

(notificirano pod dokumentarno številko C(2016) 4886)

(Besedilo v španskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 108(2) PDEU,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi določbami ([1]), in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

(1) Španski organi so 5. julija 2011 Komisiji priglasili dva ukrepa državne pomoči. Prvi ukrep se je nanašal na subvencije za prebivalce skupnih zgradb, ki so morali posodobiti obstoječo infrastrukturo digitalne prizemne televizije (v nadaljnjem besedilu: DTT) ali preklopiti na drugo platformo po svoji izbiri, da bi zagotovili nemoten sprejem nekodiranih kanalov (v nadaljnjem besedilu: FTA) ([2]), ki so bili dotlej oddajani v pasu 790–862 MHz (v nadaljnjem besedilu: 800 MHz). Drugi ukrep je predvideval nadomestilo dodatnih stroškov javnim in zasebnim izdajateljem televizijskega programa, ki so nastali zaradi obveznosti sočasnega oddajanja med postopkom sprostitve digitalne dividende ([3]) (v nadaljnjem besedilu: sočasno oddajanje).

(2) Po izmenjavi dopisov s španskimi organi glede priglašenih ukrepov je Komisija 25. aprila 2012 sprejela sklep ([4]), da ne bo nasprotovala prvemu ukrepu, v zvezi z drugim ukrepom pa bo sprožila formalni postopek preiskave, določen v členu 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Pogodba), tako glede javnih kot tudi zasebnih izdajateljev televizijskega programa. Sklep Komisije, da začne postopek (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka), je bil 19. julija 2012 objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* ([5]). Komisija je pozvala vse zainteresirane strani, naj predložijo svoje pripombe k zadevnemu ukrepu.

([1]) Sklep Komisije 2012/C-213/03 z dne 25. aprila 2012 (UL C 213, 19.7.2012, str. 41).
([2]) Nekodirano oddajanje (FTA) pomeni televizijske in radijske storitve, ki se oddajajo v jasni (nešifrirani) obliki, kar vsem osebam, ki imajo ustrezno sprejemno opremo, omogoča sprejemanje signala in gledanje ali poslušanje vsebine brez potrebe po naročnini, drugih tekočih stroških ali enkratnem plačilu (npr. plačilo za ogled). V običajnem smislu se prenos izvaja prek prizemnih radijskih signalov in sprejema z anteno.
([3]) Ustreza pasu 800 MHz.
([4]) C(2012)2533 final.
([5]) Glej opombo 1.

(3) Španski organi so predložili svoje pripombe o sklepu o začetku postopka z dopisi z dne 29. junija 2012, 12. decembra 2012 in 6. junija 2013. Poleg tega sta bili organizirani dve telekonferenci s španskimi organi: prva 24. junija 2013 in druga 3. junija 2014. Nadalje so bili izvedeni trije sestanki z njimi: prvi junija 2014, drugi decembra 2014 in tretji marca 2015.

(4) Komisija je prejela pripombe tudi od Abertis Telecom ([6]) (v nadaljnjem besedilu: Abertis) v dopisu z dne 7. avgusta 2012, od Sociedad Gestora de Televisión NET TV (v nadaljnjem besedilu: NET TV) v dopisu z dne 14. avgusta 2012, od Broadcast Networks Europe (v nadaljnjem besedilu: BNE) v dopisu z dne 17. avgusta 2012, od Evropske zveze za radiodifuzijo (v nadaljnjem besedilu: EBU) v dopisih z dne 20. avgusta 2012 in 21. junija 2013 ter nazadnje od SES Astra (v nadaljnjem besedilu: Astra) v dopisih z dne 19. avgusta 2012 in 30. oktobra 2012. V postopku preiskave je bilo organiziranih več telekonferenc in sestankov: med Komisijo in EBU junija in decembra 2013 ter junija in decembra 2014 ter med Komisijo in Astro junija, julija in decembra 2013 ter aprila in novembra 2014. Španski organi so 12. decembra 2012 predložili stališča o pripombah Astre.

(5) Španski organi so 3. septembra 2014 umaknili obvestilo glede nadomestila stroškov sočasnega oddajanja, povzročenih javnim izdajateljem televizijskega programa (ne pa tudi stroškov, povzročenih zasebnim izdajateljem televizijskega programa). Komisijo so obvestili, da je Kraljeva uredba 677/2014 o dodelitvi neposrednih nepovratnih sredstev javnim izdajateljem televizijskega programa namenjena kritju omenjenega nadomestila na podlagi koncepta storitev splošnega gospodarskega pomena (v nadaljnjem besedilu: SGEI). Uredba je bila objavljena v španskem Uradnem listu ([7]) dne 6. avgusta 2014 ([8]).

(6) Španski organi niso predložili nobenih dodatnih sprememb priglasitve drugega ukrepa.

(7) Glede na to, da so španski organi septembra 2014 umaknili del drugega ukrepa, ki se nanaša na javne izdajatelje televizijskega programa, je postal formalni postopek preiskave tega dela drugega ukrepa brezpredmeten. Zato se je Komisija odločila, da ustavi formalni postopek preiskave tega dela drugega ukrepa. Ta sklep se nanaša izključno na priglašeno nadomestilo stroškov sočasnega oddajanja zasebnim izdajateljem televizijskega programa (v nadaljnjem besedilu: ukrep).

2. **OPIS UKREPA**

2.1 **Ozadje**

(8) Koriščenje prednosti digitalne dividende z uporabo brezžičnega širokopasovnega omrežja za zagotovitev pokritja vseh območij, vključno z oddaljenimi in podeželskimi regijami, je pomemben cilj Evropske digitalne agende ([9]), zato predstavlja del strategije Evropa 2020 ([10]). Za izgradnjo brezžičnih omrežij potrebujejo mobilni operaterji omejene radijske frekvence za prenos signalov. Če v državah članicah te frekvence zasedajo prizemna televizijska omrežja, je treba izdajatelje prizemnega televizijskega programa bodisi prestaviti na drugo prenosno platformo (širokopasovni internet, kabel ali satelit) ali na drugo (neuporabljeno) frekvenco v razpoložljivem spektru, ki je primerna za ta namen. Komisija je leta 2009 priporočila, naj države članice zagotovijo, da vse storitve radiodifuzije prizemne televizije prenehajo uporabljati analogno tehnologijo prenosa in podprejo regulativna prizadevanja za dajanje dragocenega frekvenčnega pasu 800 MHz na voljo za elektronske komunikacijske storitve. Ta postopek se imenuje sprostitev digitalne dividende ([11]) in zadeva samo storitve radiodifuzije prizemne televizije.

(9) Sprostitev digitalne dividende povzroči prehodne stroške izdajateljem prizemnega televizijskega programa, ki vključujejo stroške za sočasno oddajanje signala v starem in novem frekvenčnem pasu ([12]).

([6]) Abertis Telecom S.A., zdaj Cellnex Telecom, S.A.

([7]) Boletín Oficial del Estado.

([8]) Real Decreto 677/2014, de 1 de agosto, por el que se regula la concesión directa de subvenciones a prestadores del servicio público de comunicación audiovisual televisiva de ámbito estatal e autonómico, destinadas a compensar los costes derivados de la emisión simultánea y transitoria de sus canales de televisión durante el proceso de liberación de la banda de frecuencias 790-862 MHz.

([9]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij. COM(2010)245 final/2.

([10]) EVROPA 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast. COM(2010)2020.

([11]) Priporočilo Komisije 2009/848/ES z dne 28. oktobra 2009 olajšanje sprostitve digitalne dividende v Evropski uniji (UL L 308, 24.11.2009, str. 24). Praktični načini izvedbe tega postopka so prepuščeni državam članicam. Naloga Komisije je zagotoviti, da postopek poteka gladko in v skladu z zakonodajo EU o državni pomoči, predvsem z načelom tehnološke nevtralnosti.

([12]) Več držav članic je dodelilo državno pomoč v okviru digitalizacije radiodifuzije (v nadaljnjem besedilu: digitalni prehod). Pomoč je bila dodeljena predvsem za podporo socialno ogroženim gospodinjstvom pri nakupu novih dekodirnikov. Kadar so bila upoštevana načela tehnološke nevtralnosti, nujnosti in sorazmernosti, so bili ti ukrepi lahko odobreni.

2.2 **Evropska politika o sprostitvi digitalne dividende**

(10) V zadnjih letih se je sektor radiodifuzije močno spremenil zaradi uvedbe digitalnih tehnologij. V primerjavi z analogno televizijo digitalno televizijsko oddajanje zagotavlja boljšo uporabo redkega frekvenčnega spektra, kar omogoča večje število televizijskih kanalov. V sporočilu Komisije iz leta 2003 o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo ([13]) so bile poudarjene prednosti prehoda na digitalno radiodifuzijo in sprožena je bila razprava o usmeritvah politike EU glede zadev, kot sta količina spektra, ki bo sproščen, in njegova prihodnja uporaba.

(11) Posledica prehoda z analogne na digitalno radiodifuzijo je bila sprostitev dela radiofrekvenčnega (v nadaljnjem besedilu: RF) spektra, ki se je prej uporabljal za televizijsko radiodifuzijo. To je omogočila večja učinkovitost digitalne tehnologije v primerjavi z analogno. Sproščeni del spektra, ki je nastal zaradi te izboljšave, se imenuje „digitalna dividenda".

(12) V mednarodnih sporazumih, na primer tistih, doseženih na območni konferenci o radijski komunikaciji (RRC-06) Mednarodne telekomunikacijske zveze (ITU) junija 2006 in svetovni konferenci o radijski komunikaciji ITU (WRC-07) novembra 2007, je bila določena soprimarna dodelitev pasu 800 MHz mobilnim storitvam poleg radiodifuzije in fiksnih storitev ([14]). Vendar nekatere države članice, kot je Španija, na podlagi predhodne dodelitve teh frekvenc storitvam radiodifuzije med zgodnjim načrtovanjem prehoda z analogne na digitalno tehnologijo niso predvidele možnosti ponovne uporabe sproščenega spektra 800 MHz za nobene druge storitve, razen prizemno radiodifuzijo.

(13) Proti koncu leta 2007 je Komisija z vidika povečanja zahtev po RF spektru na svetovni ravni in učinkovitejših tehnologij proučila možnosti in ogromen potencial, tako komercialen kakor tudi glede inovacij in rasti, ki bi ga lahko ponudila digitalna dividenda, če bi se uporabila za zagotavljanje naprednih elektronskih komunikacijskih storitev. Komisija je sklenila, da bi popolno koriščenje digitalne dividende od držav članic zahtevalo sočasno dodelitev ustreznega spektra za elektronske komunikacijske storitve v najkrajšem možnem časovnem okviru ([15]).

(14) V sporočilu Komisije iz leta 2009 o pretvorbi digitalne dividende v družbeno korist in gospodarsko rast ([16]) je bilo priporočeno, da države članice prenehajo uporabljati pas 800 MHz za radiodifuzne storitve z visokimi močmi in v celoti izvedejo sklep EU o tehnični uskladitvi do določenega datuma, določenega na ravni EU.

(15) V Sklepu št. 243/2012/EU Evropskega parlamenta in Sveta ([17]) o vzpostavitvi večletnega programa politike radijskega spektra je bilo zahtevano, da vse države članice dodelijo pas 800 MHz za elektronske komunikacije do 1. januarja 2013 ([18]). Sklep je Komisijo pooblastil, da do 31. decembra 2015 odobri posebna odstopanja v primeru izrednih nacionalnih ali lokalnih okoliščin ali težav pri čezmejni koordinaciji frekvenc ([19]).

([13]) Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo (od digitalnega „prehoda" do „ukinitve" analogne radiodifuzije). COM(2003)541 final.

([14]) Soprimarna dodelitev mobilnim storitvam poleg storitev radiodifuzije in fiksnih storitev bi se morala začeti leta 2015 ali celo prej, odvisno od morebitne potrebe po tehnični koordinaciji z drugimi državami.

([15]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru Regij – Popolno koriščenje digitalne dividende v Evropi: skupen pristop za uporabo spektra, ki se bo sprostil s prehodom na digitalno radiodifuzijo. COM(2007) 700 final.

([16]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Kako digitalno dividendo pretvoriti v družbeno korist in gospodarsko rast. COM(2009)586 final.

([17]) Sklep št. 243/2012/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o vzpostavitvi večletnega programa politike radijskega spektra (v nadaljnjem besedilu: RSPP) (UL L 81, 21.3.2012, str. 7).

([18]) Sklep Komisije 2010/267/EU z dne 6. maja 2010 o usklajenih tehničnih pogojih za uporabo frekvenčnega pasu 790–862 MHz za prizemne sisteme, ki lahko v Evropski uniji zagotavljajo elektronske komunikacijske storitve (UL L 117, 11.5.2010, str. 95).

([19]) Odobritev posebnih odstopanj je predvidena v členu 6(4) Sklepa. V priglasitvi ukrepov se je Španija zanašala na to izjemo in navedla, da bi se zanjo uporabljalo posebno odstopanje zaradi težav, povezanih s sprostitvijo spektra: predvsem zaradi več kot 1 300 načrtovanih televizijskih kanalov (na nacionalni, regionalni in lokalni ravni), zapletene španske orografije, ki zahteva zapleteno načrtovanje spektra, potrebe po mednarodnem usklajevanju s sosednjimi evropskimi in severnoafriškimi državami itd. Glede na izjavo ministra za industrijo, energetiko in turizem z dne 13. marca 2012 je Španija nameravala sprostiti digitalno dividendo eno leto pred datumom, predvidenim v priglasitvi, tj. do konca leta 2013. Dejansko je bila digitalna dividenda v Španiji sproščena šele 31. marca 2015.

2.3 **Razvoj digitalne dividende v Španiji**

(16) Španija je prehod na DTT zaključila 3. aprila 2010, s čimer je bila zaključena analogna radiodifuzija. Glede na to, da pravna podlaga za prehod z analogne na digitalno prizemno radiodifuzijo – Nacionalni tehnični načrt DTT (v nadaljnjem besedilu: NTP) ([20]) – izvira iz leta 2005, takrat niso bili narejeni načrti za uporabo spektra (ki ga je ITU dodelila prizemni televiziji) za druge namene. To dejstvo je imelo dve posledici:

— Ves spekter, ki je bil sproščen po ukinitvi analogne radiodifuzije, je bil leta 2005 rezerviran izključno za storitve prizemne televizije, da bi se povečalo število razpoložljivih kanalov.

— Istega leta je španska vlada sprejela odločitev o uporabi pasu za uvedbo prvih oddajnikov DTT, da bi pospešila uvedbo nove digitalne prizemne tehnologije, ne da bi bila potrebna predhodna sprostitev spektra.

(17) NTP in poznejši regulativni ukrepi so ozemlje Španije razdelili na tri območja:

(a) Območje I – pokriva 96 % španskega prebivalstva, kjer so izdajatelji televizijskega programa sami krili stroške prehoda. Na tem območju je bil prehod obvezen zaradi obveznosti širokega pokritja, ki jo vsebujejo licence izdajateljev televizijskega programa, in v zameno državna pomoč ni bila zagotovljena. Naložbe v digitalizacijo omrežja so bile prepuščene izdajateljem televizijskega programa in/ali operaterjem platform.

(b) Območje II – pokriva 2,5 % španskega prebivalstva v manj urbaniziranih in oddaljenih območjih, kjer izdajatelji televizijskega programa niso imeli tržnega interesa za zagotavljanje posodobljene storitve. Zaradi nasprotovanja izdajateljev televizijskega programa finančnemu sodelovanju pri posodobitvi oddajnih centrov, potrebnih za prenos njihovih signalov, je razširitev pokritja financirala država ([21]).

(c) Območje III – pokriva preostali del španskega prebivalstva in predstavlja območje, kjer zaradi topografije ni mogoče zagotavljati televizijske storitve prek prizemne platforme, zato se zagotavlja prek satelita.

(18) Digitalni prehod je povzročil tudi določene stroške gledalcem. Posamezna gospodinjstva, ki se nahajajo v območjih I in II, so morala plačati za dekodirne naprave, da so svoje televizijske sprejemnike prilagodila na DTT. Prebivalci skupnih zgradb so morali dodatno plačati za prilagoditev svoje sprejemne infrastrukture na digitalni signal. Prebivalci območja III pa so morali pridobiti opremo za satelitski sprejem, ki so jo v nekaterih primerih delno ali v celoti financirali regionalni ali lokalni organi ([22]).

(19) Novembra 2007, več kot dve leti po odobritvi NTP, je ITU sprejel odločitev o dodelitvi pasu 800 MHz elektronskim komunikacijskim storitvam na soprimarni podlagi. Na ta datum je pokritje z DTT prek pasu 800 MHz v Španiji dosegala že med 80 % in 90 % prebivalstva.

(20) Španija se je nato maja 2009 odločila, da bo pas 800 MHz namenila elektronskim komunikacijam. Pravna podlaga najave je Zakon o trajnostni ekonomiji ([23]). Zakon določa, da se frekvenčni pas 800 MHz večinoma uporablja za zagotavljanje naprednih elektronskih komunikacijskih storitev v skladu z usklajenimi uporabami, sprejetimi v EU ([24]). Člen 51 Zakona o trajnostni ekonomiji vzpostavlja pravico javnih in zasebnih izdajateljev televizijskega programa do finančnega nadomestila vseh stroškov, povezanih s prerazporeditvijo uporabe spektra, potrebno za sprostitev frekvenčnega pasu 800 MHz, predvsem stroškov sočasnega oddajanja ([25]). Ta določba nacionalne zakonodaje je zato pravna podlaga ukrepa.

([20]) Real Decreto 944/2005, de 29 de julio, por el que se aprueba el Plan técnico nacional de la televisión digital terrestre.

([21]) Ukrepi, ki so jih izvedli španski organi za razširitev pokritja z DTT v območju II, so bili ocenjeni v dveh sklepih Komisije: Sklepu Komisije z dne 19. junija 2013 o državni pomoči Kraljevine Španije za uvedbo digitalne prizemne televizije na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih (zunaj avtonomne skupnosti Kastilja in Manča) (SA.28599) in Sklepu Komisije z dne 1. oktobra 2014 o državni pomoči, ki so jo izvedli organi Kastilje in Manče za uvedbo digitalne prizemne televizije na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih v Kastilji in Manči (SA.27408).

([22]) Glej na primer Sklep Komisije z dne 8. februarja 2012 v primeru „Captación de television digital en Cantabria".

([23]) Ley 2/2011, de 4 de marzo, de Economía Sostenible.

([24]) Glej opombi 17 in 18.

([25]) V členu 51 Zakona o trajnostni ekonomiji je navedeno naslednje: „Stroške prerazporeditve uporabe spektra, potrebne za sprostitev frekvenčnega pasu 790–862 MHz, krije administracija…".

(21) Glede na to, da so izdajatelji televizijskega programa DTT uporabljali pas 800 MHz v času spremembe njegovega namena za elektronske komunikacijske storitve ([26]), je bilo treba te izdajatelje televizijskega programa prestaviti s kanalov, ki so jih takrat uporabljali, na druge kanale v pasu 694–790 MHz (v nadaljnjem besedilu: 700 MHz). Ta postopek je bil določen v skladu s Kraljevo uredbo 365/2010 ([27]), ki je urejal dodelitev multipleksov DTT po ukinitvi analogne radiodifuzije.

(22) Kraljeva uredba 365/2010 vključuje zagotovitev petih multipleksov ([28]), ki bi nadomestili tiste, ki so se uporabljali v pasu 800 MHz. Ta prehod je povzročil naslednje težave:

— zagotovitev prehodnega obdobja, v katerem so se morali digitalni televizijski signali sočasno oddajati v pasovih 800 MHz in 700 MHz, ker takojšen prehod na nove multiplekse ni bil mogoč,

— novi multipleksi ustrezajo kanalom RF, ki se pred tem niso uporabljali za radiodifuzijo DTT. Zaradi tega je bilo treba v večini večstanovanjskih zgradb prilagoditi infrastrukturo za sprejem televizijskega signala novi situaciji.

(23) Kraljeva uredba 365/2010 je določila, da bi bilo treba radiodifuzne kanale prenesti na druge frekvence, nižje od 790 MHz, do konca leta 2014. Hkrati je izdajateljem televizijskega programa naložil obveznost sočasnega oddajanja v obeh frekvenčnih pasovih do dokončne dodelitve multipleksov v pasu 700 MHz.

(24) Leta 2011 se je Španija odločila, da pas 800 MHz na dražbi proda telekomunikacijskim operaterjem ([29]). Telekomunikacijski operaterji, katerim so bile dodeljene nove frekvence, so plačilo zanje izvedli do junija 2012 in se zavezali, da bodo do leta 2020 dosegli pokritje (s katero koli tehnologijo ali prek drugega frekvenčnega pasu), ki omogoča dostop s hitrostjo 30 Mb/s ali več, za vsaj 90 % populacijskih enot z manj kot 5 000 prebivalci.

(25) Španski organi so ocenili, da bo ukrep, odvisno od ozemlja na območju I, trajal od 6 do 24 mesecev in da bi se moral zaključiti najpozneje 31. decembra 2014 ([30]). Celotni proračun za ta ukrep je bil ocenjen na 100–200 milijonov EUR ([31]). Nadomestilo naj ne bi presegalo 100 % stroškov, ki so jih morali izdajatelji televizijskega programa kriti zaradi obveznosti sočasnega oddajanja.

2.4 **Opis trga**

(26) Ukrep zadeva sektor radiodifuzije, v katerem obstajata dve glavni skupini udeležencev, dejavni na različni ravni verige proizvoda storitev radiodifuzije: (i) izdajatelji televizijskih kanalov in (ii) operaterji platforme.

(27) Izdajatelji televizijskega programa so uredniki televizijskih kanalov. Kupujejo ali producirajo lastne televizijske vsebine, jih združujejo v kanale in jih zagotavljajo javnosti prek različnih platform (*tj.* satelita, DTT, kabla, IPTV ([32])). Poleg radiodifuzije prek DTT lahko izdajatelji televizijskega programa oddajajo svoje plačljive kanale ali kanale FTA prek drugih platform, na primer Movistar+ na satelitu.

(28) Radiodifuzijo nacionalnih, regionalnih in lokalnih kanalov FTA, ki jih javni izdajatelji televizijskega programa (RTVE na nacionalni ravni) gledalcem zagotavljajo brezplačno, je zakonodajalec opredelil kot opravljanje javne storitve ([33]). Nasprotno pa zagotavljanje kanalov FTA s strani zasebnih izdajateljev televizijskega programa ni bilo opredeljeno kot opravljanje javne storitve ([34]). Zasebni izdajatelji televizijskega programa so dobili licence za radiodifuzijo na dodeljenih frekvencah, ki ne bodo potekle pred letom 2025.

([26]) V Španiji so izdajatelji televizijskega programa frekvence v pasu 800 MHz dejansko uporabljali do 31. marca 2015.
([27]) Real Decreto 365/2010, de 26 de marzo, por el que se regula la asignación de los múltiples de la Televisión Digital Terrestre tras el cese de las emisiones de televisión terrestre con tecnología analógica.
([28]) Multipleks je signal, ustvarjen z združevanjem drugih signalov, da se izboljšata njihov prenos in radiodifuzija. V tistem času je skupaj obstajalo 8 multipleksov z nacionalno pokritostjo (2 za javno televizijo in 6 za zasebno televizijo).
([29]) Real Decreto 458/2011, de 1 de abril, sobre actuaciones en materia de espectro radioeléctrico para el desarrollo de la sociedad digital.
([30]) 31. december 2014 je bil zadnji datum, ki je bil s Kraljevo uredbo 365/2010 določen za sprostitev pasu 800 MHz za telekomunikacijske operaterje. Zaradi zamud pri prilagajanju gospodinjstev na spremembo frekvenc je bila digitalna dividenda v Španiji sproščena šele 31. marca 2015.
([31]) Prvotna ocena je zajemala javne in zasebne izdajatelje televizijskega programa.
([32]) Televizija prek internetnega protokola
([33]) Glede podrobnosti glej sklep o začetku postopka.
([34]) Državna licenca vključuje dodelitev frekvence za prizemno radiodifuzijo. Nacionalni zasebni izdajatelji televizijskega programa so Atresmedia (Antena 3+La Sexta), Mediaset España (Telecinco+Cuatro), Veo TV in Net TV. Poleg nacionalnih zasebnih izdajateljev televizijskega programa obstaja tudi več regionalnih in lokalnih zasebnih izdajateljev televizijskega programa.

(29) Da bi prebivalstvu zagotovili učinkovito koriščenje televizijskih storitev, španska zakonodaja nalaga javnim in zasebnim izdajateljem televizijskega programa obveznost, da zagotovijo minimalno pokritje prek prizemnega omrežja. Ta obveznost pokrivanja je vsebovana v poslanstvu opravljanja javne storitve, ki je zaupano javnim izdajateljem televizijskega programa, in v licencah zasebnih izdajateljev televizijskega programa. Javni izdajatelji televizijskega programa morajo pokrivati vsaj 98 % španskega prebivalstva, zasebni izdajatelji televizijskega programa pa vsaj 96 % prebivalstva.

(30) Operaterji platforme so zasebni ali javno nadzorovani subjekti, ki upravljajo tehnološko infrastrukturo, ki je potrebna za prenos in radiodifuzijo kanalov, ki jih proizvedejo izdajatelji televizijskega programa, javnosti. V preteklosti je bila na voljo samo analogna prizemna platforma. Z napredkom tehnologije je bilo na trgu na voljo več platform in trenutno v Španiji obstajajo štiri platforme za radiodifuzijo:

(i) *prizemna*, prek katere se je do sprostitve digitalne dividende v pasu 800 MHz distribuiralo približno 30 nacionalnih in več regionalnih ter lokalnih kanalov FTA in tudi dva plačljiva televizijska kanala;

(ii) *satelitska*, ki zagotavlja distribucijo v radiofrekvenčnem pasu, ki se razlikuje od DTT ([35]), in na kateri so na voljo različne ponudbe (vključno s FTA in plačljivimi televizijskimi kanali);

(iii) *kabelska*, ki zagotavlja distribucijo raznih televizijskih programov na podlagi naročnine (vključno z večino kanalov FTA, ki so na voljo prek DTT);

(iv) *IPTV*, ki se lahko ponuja za oddajanje televizijskega signala prek širokopasovne povezave FTTH in XDSL z najmanjšo hitrostjo 8 Mb/s. Oddaja televizijske kanale na podlagi naročnine, vključno z večino kanalov FTA, ki so na voljo prek DTT.

(31) DTT je prevladujoča platforma v Španiji in je glavni distributer televizije FTA. Prizemno omrežje je sestavljeno iz prenosne infrastrukture in radiodifuznih centrov (ki nadalje zajemajo stolpe, oddajnike itd.). Radiodifuzni centri so v lasti nacionalnih in regionalnih operaterjev platforme in javnih organov (mestnih hiš ali regionalnih vlad). Zaradi tehničnih omejitev prizemna televizija ne doseže celotnega prebivalstva v Španiji (npr. nekatere redko poseljene ali gorske lokacije ne sprejemajo signala – območje III). Vendar zaradi obveznosti pokritja, ki jo zakon nalaga izdajateljem televizijskega programa (območje I), in javnih sredstev, namenjenih razširitvi omrežja DTT v oddaljenih in manj urbaniziranih območjih (območje II), pokritje z DTT dosega približno 98,85 % prebivalstva ([36]). Preostalih 1,15 % španskega prebivalstva je pokritega s satelitom. Po mnenju Astre je satelit edina platforma, ki lahko tehnično distribuira signal celotnemu prebivalstvu Španije ([37]).

(32) V zvezi z drugimi platformami bi lahko po podatkih, ki so na voljo španskemu regulatorju telekomunikacij ([38]) (v nadaljnjem besedilu: CMT), doslej uvedeno kabelsko televizijsko omrežje doseglo malo nad 20 % prebivalstva, doslej uvedeno širokopasovno omrežje (prek FTTH in XDSL) pa bi lahko ponudilo storitve IPTV 16,5 % prebivalstva ([39]).

(33) Storitev prenosa in distribucije signala DTT zagotavljajo operaterji platforme ([40]). Glavni operater je Abertis ([41]).

([35]) Izdajatelji televizijskega programa DTT uporabljajo pas ultravisokih frekvenc (v nadaljnjem besedilu: UHF), satelitski operaterji pa oddajajo televizijske signale v pasu supervisokih frekvenc (v nadaljnjem besedilu: SHF).

([36]) 93,5 % prebivalstva za gledanje televizije uporablja prizemno platformo. Preostalih 5,35 % do televizijskih storitev raje dostopa prek drugih platform.

([37]) Satelitska platforma je sestavljena iz prizemne postaje, satelita in, na ravni sprejemnika, satelitskega krožnika ter dekodirnika. Da bi se povečalo satelitsko pokritje v regiji, mora biti zemeljska oprema nameščena v strankinem gospodinjstvu.

([38]) Comisión del Mercado de Telecomunicaciones.

([39]) Leta 2010 je imelo 855 584 gospodinjstev pogodbe za IPTV in 1 586 573 naročnino na kabelsko televizijo. Skupna populacija Španije je znašala 47 021 031. Za več podatkov glej letno poročilo CMT na http://informeanual.cmt.es/.

([40]) Drugi operaterji platforme DTT na regionalni ravni so Itelazpi, Nasertic in TelecomCLM.

([41]) Kot je navedeno v uvodni izjavi 25 sklepa o začetku postopka, je španski organ, pristojen za konkurenco (Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia, CNMC), ugotovil, da je Abertis zlorabil svoj prevladujoči položaj na trgih zagotavljanja distribucije DTT in s tem povezanih prenosnih storitev (CNMC Expediente S/0207/09 Transporte de Televisión). Abertis mora dopustiti dostop do svojega omrežja za radiodifuzijo signalov DTT, ker gre za sredstvo, ki ga ni mogoče podvojiti in je bistven za zagotavljanje storitve prenosa in radiodifuzije signala DTT. Abertis hkrati zagotavlja te storitve prenosa in radiodifuzije DTT izdajateljem televizijskega programa, pri čemer ima prevladujoči položaj. CNMC je na podlagi podrobne analize stroškov in prihodkov družbe Abertis ugotovil, da pri cenah, ki jih družba zahteva za storitve dostopa do svojih centrov, in pogojih, o katerih se je dogovoril s strankami na maloprodajnem trgu, enako učinkoviti konkurenti kot Abertis ne ustvarijo razlike v ceni, ki bi zadostovala za preživetje na trgih prenosa in distribucije signala DTT.

(34) Približno 10,8 % španskega prebivalstva ([42]) ima naročnino na plačljivo televizijo. Večina kanalov FTA, ki so na voljo v DTT, se oddaja (brezplačno ali v okviru plačljivega paketa) tudi prek alternativnih platform. Druga prevladujoča platforma za plačljivo televizijo je satelit ([43]), kjer obstajata dva glavna operaterja platforme: Hispasat in Astra.

2.5 **Pravni okvir za zasebno (komercialno) radiodifuzijo v Španiji**

(35) Pravice in obveznosti zasebnih izdajateljev televizijskega programa, ki oddajo prek prizemne platforme, so določene v več pravnih aktih: koncesijah, ki so jim podeljene za zagotavljanje televizijskih storitev, podaljšanjih koncesij in naknadnih licencah. Zasebni izdajatelji televizijskega programa, ki so želeli uporabljati redke frekvence, so najprej prejeli koncesije na podlagi postopka javnega razpisa, ki so ga organizirali organi. Za sodelovanje na javnem razpisu za koncesije so morali predložiti ponudbe, ki so izpolnjevale pogoje, določene v povabilu za oddajo ponudb ([44]). Izdajateljem televizijskega programa je bila nato dodeljena pravica do oddajanja kanalov na frekvencah prek prizemnega omrežja, katerega kapaciteta je omejena in ga mora regulirati država. Koncesije so bile podaljšane in leta 2010 preoblikovane v licence, ki ne bodo potekle pred letom 2025 ([45]). Država mora upoštevati trajanje licenc in jih lahko prekliče le v primeru nespoštovanja obveznosti s strani izdajateljev televizijskega programa ([46]). Izdajatelji televizijskega programa lahko vrnejo licence, če ne morejo izpolniti svojih obveznosti.

(36) Zasebni izdajatelji televizijskega programa morajo zagotavljati storitve prek prizemnega omrežja najmanjšemu odstotku prebivalstva, določenem v NTP, tj. 96 %. Kraljeva uredba 365/2010 je določil, da morajo izdajatelji televizijskega programa v kontekstu sprostitve digitalne dividende zagotavljati sočasno oddajanje na obeh frekvencah do dokončne dodelitve novih multipleksov ([47]).

(37) Prvotne koncesije, dodeljene zasebnim izdajateljem televizijskega programa za zagotavljanje televizijskih storitev, njihova podaljšanja in naknadne licence niso vsebovali nobenih navedb pravice do nadomestila stroškov za prehod ali prerazporeditev uporabe spektra. Poleg tega je bilo v NTP določeno, da lahko organi uvedejo posebne pogoje za radiodifuzijo, ki niso predvideni v koncesijah, v primeru potrebe po spremembi načina radiodifuzije zaradi razvoja trga ali tehnološkega razvoja ([48]). V NTP ni bila določena pravica do nadomestila za zasebne izdajatelje televizijskega programa v takšnem primeru.

3. **FORMALNI POSTOPEK PREISKAVE**

3.1 **Razlogi za začetek postopka**

(38) Komisija je v sklepu o začetku postopka najprej navedla, da naj bi ukrep izpolnjeval vsa merila člena 107(1) Pogodbe, zato bi se lahko upošteval kot državna pomoč v smislu navedene določbe.

(39) Skladno s sklepom o začetku postopka so neposredni upravičenci ukrepa javni in zasebni izdajatelji televizijskega programa DTT.

([42]) „Otro indicador de esta tendencia fue el aumento en más de un millón del número de abonados a la televisión de pago, que por primera vez superó los 5 millones de clientes.“ CNMC Informe Económico Sectorial de las Telecomunicaciones y el Audiovisual 2015, str. 3.

([43]) Leta 2014 je obstajala naslednja porazdelitev gledalcev med platformami plačljive televizije: IPTV – 38,8 %, satelit – 30,2 %, kabel – 23,7 % in DTT – 4,5 %. Vir: http://data.cnmc.es/datagraph/jsp/inf_anual.jsp.

([44]) Resolución de 25 de enero de 1989, de la Secretaria general de Comunicaciones, por la que se publica el acuerdo por el que se aprueba el pliego de bases del concurso para la adjudicación del servicio público de televisión, en gestión indirecta, y se dispone la convocatoria del correspondiente concurso público; Titulo III, derechos y obligaciones de los concesionarios.

([45]) Ley 7/2010, de 31 de marzo, General de la Comunicación Audiovisual, je zagotovil pravno podlago za preoblikovanje pooblastitvenega naziva za zagotavljanje avdiovizualnih storitev. Veljavne koncesije so bile prek posameznih sporazumov z zadevnimi izdajatelji televizijskega programa preoblikovane v licence – glej sporazum z dne 11. julija 2010 z družbami Antena 3, Telecinco, La Sexta in Veo ter sporazum z dne 28. maja 2010 z družbo Sogecable.

([46]) Na primer če izdajatelji televizijskega programa prenehajo oddajati za 15 dni ali dlje.

([47]) Španski organi so 11. februarja 2016 obvestili Komisijo, da je bila obveznost sočasnega oddajanja zasebnih izdajateljev televizijskega programa odpravljena s Kraljevo uredbo 805/2014 z dne 19. septembra 2014 o odobritvi novega nacionalnega tehničnega načrta za DTT. Ta regulativni ukrep določa, da lahko zasebni izdajatelji televizijskega programa razmislijo o sočasnem oddajanju med sprostitvijo digitalne dividende, vendar se to od njih ne zahteva. Vendar ta sprememba ni bila priglašena Komisiji.

([48]) Disposición adicional decimocuarta. Condiciones especiales de emisión: „En función de la evolución del mercado, de las posibilidades tecnológicas y del desarrollo de la televisión digital terrestre, el Gobierno podrá decidir el establecimiento de condiciones especiales de emisión en línea con las prácticas de los principales países europeos, no previstas en los actuales contratos concesionales.“

(40) V sklepu o začetku postopka so bili operaterji platforme DTT, predvsem Abertis, prav tako upoštevani kot potencialni posredni upravičenci ukrepa.

(41) Komisija je izrazila dvom, ali bi ukrep upravičil nadomestilo, ki pokriva stroške, ki bi morali biti običajno vključeni v proračun izdajateljev televizijskega programa, zato je podvomila v njegovo združljivost. Zavzela je predhodno stališče, da bi ukrep dal prednost določenim družbam in izkrivil konkurenco na notranjem trgu. Komisija je zaključila, da „na podlagi obstoječih informacij taka podpora morda ni združljiva, razen če se sprejmejo ustrezni ukrepi, ki se nanašajo predvsem na učinek izkrivljanja konkurence med operaterji platforme".

(42) Komisija je zato Španijo pozvala, da predloži svoje pripombe glede ukrepa in zagotovi vse informacije, ki bi bile uporabne za njegovo oceno.

(43) Dodatne podrobnosti o dejstvih glede razlogov za začetek formalnega postopka preiskave so navedene v sklepu o začetku postopka, ki ga je treba upoštevati kot bistveni del tega sklepa.

3.2 **Pripombe španskih organov**

Pripombe španskih organov na sklep o začetku postopka

(44) Po navedbah španskih organov ukrep ne predstavlja državne pomoči, saj upravičenci s prehodom na nižji frekvenčni pas ne bi prejeli nobenih prednosti. S tega vidika ukrep predstavlja nadomestilo v smislu člena 106(2) španske ustave, skladno s katerim mora država povrniti vsako škodo, povzročeno z upravnim ukrepom. V vsakem primeru pa bi bil ukrep, če bi se ugotovilo, da predstavlja državno pomoč, združljiv z notranjim trgom v skladu s členom 107(2)(b) Pogodbe, saj je sprostitev digitalne agende po navedbah španskih organov izredni dogodek.

(45) Alternativno bi se lahko ukrep opredelil kot združljiv z notranjim trgom v skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe, saj po navedbah španskih organov ukrep: (i) podpira evropsko politiko o pretvorbi digitalne dividende v družbene koristi in gospodarsko rast; (ii) odpravlja nedelovanje trga; (iii) je ustrezen instrument, saj se bo uporabljal samo za tiste izdajatelje televizijskega programa, ki bodo prisiljeni v neželene stroške zaradi naložitve obveznosti sočasnega oddajanja, nadomestilo pa bo dosledno omejeno na znesek teh izrednih stroškov; (iv) ima spodbujevalni učinek, kajti če pomoči ne bi bilo, izdajatelji televizijskega programa ne bi želeli sodelovati pri prerazporeditvi spektra in zagotavljati sočasnega oddajanja; (v) je sorazmeren, ker krije samo dodatne stroške, povzročene izvajalcem televizijskega programa zaradi prerazporeditve kanalov; (vi) je tehnološko nevtralen, ker sprememba kanalov, ki je potrebna za sprostitev digitalne dividende, ne vpliva na druge platforme; in (vii) ne bi izkrivil konkurence, kajti če bi morali izdajatelji televizijskega programa prevzeti stroške brez nadomestila, bi to onemogočilo njihova pričakovanja glede rasti in povzročilo prednosti za udeležence na drugih trgih.

(46) V sklepu o začetku postopka so bili španski organi pozvani, da predložijo pripombe na ukrep in da med drugim zagotovijo naslednje informacije: (i) dokumente (na primer korespondenco z izdajatelji televizijskega programa, izjave), iz katerih je razvidna njihova nezmožnost financiranja obdobja sočasnega oddajanja iz lastnih virov; (ii) dokazila (na primer ponudbo, predhodno analizo stroškov/koristi, javno posvetovanje na to temo itd.), ki bi upravičevala izbiro prizemne platforme (prerazporeditev prizemne radiodifuzije v nižji prizemni frekvenčni pas) za rešitev težave pomanjkanja frekvenc; (iii) povzetek pravic in obveznosti, ki jih imajo izdajatelji televizijskega programa v skladu z veljavnimi licencami in koncesijami, pogojev, pod katerimi se te licence/koncesije lahko spremenijo in posledic takih sprememb (za državo in izdajatelje televizijskega programa); (iv) podroben pregled stroškov, povezanih s prilagoditvijo infrastrukture, ki jo posamezen izdajatelj televizijskega programa financira iz lastnih sredstev; (v) pojasnilo vpliva časovne umestitve sprostitve digitalne dividende; in (vi) več informacij o upravičenosti izvajalcev plačljivih televizijskih kanalov, ki se trenutno oddajajo prek DTT.

(47) Španski organi so odgovorili, da je bila večina teh informacij že predloženih pred sprožitvijo formalnega postopka preiskave. Španski organi so sporočili posebne pripombe na vprašanje glede zahtevanih dokazil, ki bi

upravičevala izbiro prizemne platforme za rešitev težave pomanjkanja frekvenc, in sicer da ta zadeva presega oceno nevtralnosti ukrepa in da jim ni treba upravičevati predvidenih kompenzacijskih ukrepov, ki so jasno združljivi s pravnim redom Unije. Španski organi so enake argumente uporabili v zvezi z licencami zasebnih izdajateljev televizijskega programa, in sicer v smislu, da ima država pravico do naložitve tehnološko nenevtralnih licenc za zagotovitev predpisane obveznosti 96-odstotnega pokritja v območju I. Navedli so tudi, da kljub temu, da v licencah ni predvidena pravica zasebnih izdajateljev televizijskega programa do nadomestila za morebitne stroške, povezane s sprostitvijo digitalne dividende, v licencah to nadomestilo tudi ni izključeno. Poleg tega so pojasnili, da lahko vsi zasebni izdajatelji televizijskega programa, ki zagotavljajo avdiovizualne storitve v javnem interesu brez licence, prosto izberejo razpoložljive tehnologije platforme. Ta pravica velja tudi za zasebne izdajatelje televizijskega programa, ki imajo licenco, vendar samo prek obveznosti 96-odstotnega pokritja in na dopolnilen način.

(48) Glede tehnološke nevtralnosti so španski organi natančneje poudarili, da je njihovo obvestilo spoštovalo to načelo v smislu, da lahko zasebni izdajatelji televizijskega programa izberejo katero koli platformo za izpolnitev obveznosti sočasnega oddajanja (satelit, kabel, ADSL, optična vlakna ali DTT). Vendar so navedli, da ukrep velja izključno v obdobju sočasnega oddajanja, pozneje pa ne. Po zaključku (prehodnega) obdobja sočasnega oddajanja ostane v veljavi obveznost, da ti izdajatelji televizijskega programa zagotovijo geografsko pokritje prek DTT, kot je predvideno v veljavnih licencah. Poleg tega so španski organi pojasnili, da obveznost zasebnih izdajateljev televizijskega programa, da zagotovijo 96-odstotno pokritje v območju I prek DTT, ne pomeni, da bi natančno ta odstotek španskega prebivalstva dejansko sprejemal programe prizemnih izdajateljev televizijskega programa prek sprejemnih sistemov DTT. Razlog za navedeno je, da se območje pokritja z alternativnimi tehnologijami lahko prekriva z območjem DTT ([49]).

(49) Španski organi so zaključili, da ukrep zasebnim izdajateljem televizijskega programa, ki delujejo na platformi DTT, ne daje nobene gospodarske prednosti, saj je omejen na povračilo izrednih stroškov sočasnega oddajanja, neposredno povzročenih z obveznostjo sprostitve pasu 800 MHz.

Odzivi španskih organov na pripombe družbe Astra

(50) Kot je omenjeno v uvodni izjavi 4, so španski organi posredovali stališča na pripombe družbe Astra, predložene med formalno preiskavo. Poudarili so, da Astra ni zagotovila dodatnih informacij, ki bi presegale argumente, vsebovane v sklepu o začetku postopka.

(51) Španski organi so poudarili, da kritika družbe Astra jasno presega obseg priglašenega ukrepa, ki je omejen na začasno nadomestilo stroškov za sočasno oddajanje, povzročenih zasebnim izdajateljem televizijskega programa. Po mnenju španskih organov želi Astra spremeniti španski regulativni okvir za oddajanje televizijskih kanalov v območju I, kar ni predmet obvestila. Španski organi so tudi pojasnili, da se ukrep v praksi ne uporablja le za zasebne izdajatelje televizijskega programa, ki uporabljajo tehnologijo DTT, ampak za vse izdajatelje kanalov FTA, ki obstajajo v Španiji. Razlog za to je, da ne obstajajo izključni izdajatelji televizijskega programa na alternativnih platformah, predvsem na satelitu. Satelit se uporablja za radiodifuzijo plačljivih televizijskih kanalov (tujih kanalov FTA in mednarodnih različic določenih kanalov), združenih v Canal+ ([50]). Glede na navedeno španski organi menijo, da izdajatelji televizijskih kanalov DTT FTA in platforma Canal+ na podlagi satelita v nobenem primeru niso del istega trga.

(52) Španski organi so se nato podrobno odzvali na mnenje Astre, da ukrep nima podlage v pravnem redu Unije, s sklicevanjem na Sklep št. 243/2012/EU in Direktivo 2002/20/ES Evropskega parlamenta in Sveta („Direktiva o odobritvi“) ([51]).

(53) Glede njihovih argumentov na podlagi Sklepa št. 243/2012/EU so poudarili, da v skladu s členom 6(5) tega sklepa „države članice lahko po potrebi in v skladu s pravom Unije zagotovijo ustrezno nadomestilo za neposredne stroške preselitve ali prerazporeditve uporabe spektra v skladu z nacionalnim pravom“. Španski organi so to določbo tolmačili v povezavi z uvodno izjavo 18, v kateri je navedeno: „državam članicam bi bilo treba dovoliti, da po potrebi sprejmejo kompenzacijske ukrepe v zvezi s stroški prehoda.“

([49]) Na primer, po navedbah španskih organov uporabniki satelitske platforme plačljive televizije v Španiji kanale DTT iz praktičnih razlogov običajno sprejemajo prek satelitske platforme.
([50]) Samo platforma plačljive televizije, ki vključuje tudi večino programov DTT FTA.
([51]) Direktiva 2002/20/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o odobritvi elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev (UL L 108, 24.4.2002, str. 21).

(54) V zvezi z argumenti glede Direktive o odobritvi se španske oblasti niso strinjale z Astrinim tolmačenjem člena 14. Skladno s to določbo „države članice zagotovijo, da se lahko pravice, pogoji in postopki v zvezi s splošnimi odobritvami in pravicami uporabe ali pravicami do vgradnje naprav spremenijo le v objektivno utemeljenih primerih in ob upoštevanju sorazmernosti“. Ta člen določa tudi, da „države članice ne omejijo ali odvzamejo pravic do vgradnje naprav pred iztekom roka, za katerega so bile podeljene, razen kadar je to utemeljeno in primerno v skladu z ustreznimi nacionalnimi določbami o odškodninah za odvzem pravic“.

(55) V tem kontekstu so španski organi navedli, da v nasprotju z navedbami v sklepu o začetku postopka licence izdajateljev televizijskega programa ne izključujejo nadomestila za stroške sočasnega oddajanja, ker to v trenutku podelitve licenc niso bili predvidljivi stroški ([52]). Glede združljivosti ukrepa s pravnim redom Unije se španski organi ne strinjajo s primeri sodne prakse sodišč EU, navedenimi v uvodnih izjavah 65–67 sklepa o začetku postopka glede ukrepa, ker: (1) je nadomestilo, ki ga predvideva ukrep, neposredna posledica naložene obveznosti sočasnega oddajanja; (2) je prej omenjena obveznost združljiva s Sklepom št. 243/2012/EU, ki, kot je bilo že pojasnjeno, predvideva pravico do nadomestila; (3) je bil zakonski okvir za nadomestilo sprejet kot posledica naložitve obveznosti sočasnega oddajanja; (4) se stroški, nastali zaradi te obveznosti, natančno ujemajo z obsegom nadomestila.

(56) Z vidika načrtovane sprostitve pasu 700 MHz do leta 2020 španski organi menijo, da lahko negativen sklep Komisije glede ukrepa ustvari ovire za gladek potek te pobude EU.

Nadomestilo za stroške sočasnega oddajanja, povzročene javnim izdajateljem televizijskega programa

(57) Septembra 2014, po sprejetju Kraljeve uredbe 677/2014, so španski organi umaknili priglasitev v zvezi z nadomestili za stroške sočasnega oddajanja, povzročene javnim izdajateljem televizijskega programa. V Kraljevi uredbi je navedenih devet javnih izdajateljev televizijskega programa. Eden pokriva celotno ozemlje Španije (RTVE), osem pa jih ima regionalni značaj. Za vse te javne izdajatelje televizijskega programa z jasno opredeljenim opravljanjem javne storitve je bilo sočasno oddajanje opredeljeno za obvezno, da se omogoči prilagoditev sprejemnih sistemov gospodinjstev brez prekinitve sprejema. Skupni znesek javnega financiranja je bil nižji od prvotno predvidenega v priglasitvi iz leta 2011 in tudi trajanje sočasnega oddajanja je bilo skrajšano ([53]). Španski organi so obvestili Komisijo, da je Kraljeva uredba v skladu s Sklepom Komisije št. 2012/21/EU ([54]), zato je ni treba priglasiti.

(58) Španski organi niso umaknili dela priglasitve v okviru ukrepa, ki se nanaša na nadomestilo za sočasno oddajanje zasebnim izdajateljem televizijskega programa ([55]).

3.3 **Pripombe zainteresiranih strani**

(59) Vse zainteresirane strani, navedene v uvodni izjavi 4, razen družbe Astra, so predstavile argumente proti predhodnim zaključkom Komisije glede ukrepa.

3.3.1. *Pripombe družbe Astra*

(60) Po mnenju družbe Astra, satelitskega operaterja v zasebni lasti, ukrep jasno predstavlja državno pomoč, krši načelo tehnološke nevtralnosti in bi okrepil prevladujočo platformo DTT operaterja Abertis. Po njenem mnenju je Abertis neposredni upravičenec ukrepa.

(61) Glede vpliva ukrepa družba Astra meni, da bi ne glede na njegovo omejitev nadomestila za sočasno oddajanje v praksi pokril vse stroške izdajateljev televizijskega programa, povezane s sprostitvijo digitalne dividende.

([52]) Leta 1989.
([53]) Znesek pomoči je znašal približno 10 milijonov EUR in trajanje sočasnega oddajanja je bilo določeno na 3 do 6 mesecev.
([54]) Sklep Komisije 2012/21/EU z dne 20. decembra 2011 o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za opravljanje javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL L 7, 11.1.2012, str. 3.)
([55]) Zasebni izdajatelji televizijskega programa v nasprotju z javnimi izdajatelji televizijskega programa ne opravljajo javne storitve in tudi njihova obveznost geografskega pokritja je manjša.

(62) Družba Astra se strinja s Komisijo, da obveznost sočasnega oddajanja zasebnih izdajateljev televizijskega programa izhaja iz nacionalne zakonodaje (regulativnega ukrepa) in kot takšna ne sproži pravice do nadomestila. Po navedbah družbe Astra NTP določa, da lahko javni organi vzpostavijo posebne pogoje za radiodifuzijo, ki niso predvideni v licencah, kot posledico reguliranja trga ali tehničnega razvoja brez pravice do nadomestila.

(63) Družba Astra tudi poudarja dejstvo, da so izdajatelji televizijskega programa DTT vedeli za sprostitev digitalne dividende in s tem povezan prenos frekvenc pred sprejetjem Kraljeve uredbe 365/2010. Od ukrepa bi imeli korist izključno ti izdajatelji televizijskega programa na škodo izdajateljev televizijskega programa, ki uporabljajo druge platforme.

(64) Glede pravne ocene ukrepa se družba Astra ne strinja, da ukrep predstavlja izreden dogodek, ki bi upravičeval uporabo člena 107(2)(b) Pogodbe. Ne strinja se niti z navedbo, da ukrep izpolnjuje zahteve člena 107(3)(c) Pogodbe, saj bi zaradi svojega tehnološko nenevtralnega značaja izkrivil konkurenco med operaterji platforme. V tem smislu družba Astra poudarja, da imajo neposredni upravičenci ukrepa jasno spodbudo za sočasno oddajanje brez nadomestila, da bi obdržali svoje občinstvo in prihodke od oglaševanja; ne da bi upoštevali njihove dodatne prednosti zaradi sprostitve digitalne dividende (ki npr. nudi možnost gledanja televizije prek mobilne telefonije v sproščenem pasu 800 MHz). Družba Astra tudi trdi, da španski organi niso izdelali neodvisne študije, ki bi utemeljevala ukrep kot primerno, potrebno in sorazmerno pomoč.

(65) Skratka, družba Astra podpira odprtje španskega televizijskega trga v območju I in omogočitev konkurence na podlagi prednosti med alternativnimi tehnološkimi platformami.

3.3.2 *Pripombe družbe Abertis*

(66) Podobno kot španski organi tudi družba Abertis ukrepa ne šteje za državno pomoč zaradi neobstoja selektivnih gospodarskih prednosti in izkrivljanja konkurence. Če bi se Komisija odločila ukrep opredeliti kot državno pomoč, bi ga morala označiti za združljivega na podlagi člena 107(3) Pogodbe.

(67) Družba Abertis navaja, da glede na izbiro tehnologije, ki jo izdajatelji televizijskega programa uporabljajo med sočasnim oddajanjem, ne bi imela niti koristi niti izgub. Po njenem mnenju bi nadomestilo za sočasno oddajanje lahko celo povečalo konkurenčnost med platformami v korist trga radiodifuzije in potrošnikov.

(68) Družba Abertis zagovarja učinkovitost tehnologije DTT, vendar se ne strinja, da bo uporaba te tehnologije med sočasnim oddajanjem določila platformo, ki jo bodo izdajatelji televizijskega programa uporabljali v prihodnosti. Po drugi strani družba Abertis priznava, da se bo signal DTT še naprej prenašal izključno prek tehnologije DTT pod pogoji, vsebovanimi v licencah izdajateljev televizijskega programa.

(69) Skratka, družba Abertis se ne strinja s predhodnimi zaključki Komisije o ukrepu.

3.3.3 *Pripombe EBU*

(70) Ukrep tudi po mnenju EBU ne predstavlja državne pomoči. Če bi se Komisija odločila ukrep opredeliti kot državno pomoč, bi ga morala označiti za združljivega na podlagi člena 107(3) Pogodbe, saj upošteva načelo tehnološke nevtralnosti.

(71) EBU poziva Komisijo, naj oceno omeji na dejanski namen in vplive ukrepa, tj. zagotovitev sočasnega oddajanja med postopkom prenosa DTT v kontekstu sprostitve digitalne dividende. Po navedbah EBU digitalna dividenda ni posledica regulativnega dejanja ustreznega javnega organa za sektor radiodifuzije: ni povezana z načinom, na katerega je treba zagotavljati storitev DTT, ne izhaja iz trga ali tehnološkega razvoja in ne vpliva nujno na celotno industrijo DTT.

(72) EBU se ne strinja, da bi ukrep lahko zagotovil dejansko prednost izdajateljem televizijskega programa DTT ali operaterjem platforme, in poziva Komisijo, naj upošteva pomembne naložbe, ki so jih španski izdajatelji televizijskega programa že izvedli v okviru prilagoditve svojih storitev tehnologiji in infrastrukturi DTT med prehodom z analogne na digitalno televizijo.

(73) Po navedbah EBU zasebni izdajatelji televizijskega programa DTT upravičeno pričakujejo nadomestilo za sočasno oddajanje, saj je to nadomestilo predvideno v nacionalni zakonodaji in veljavnih licencah.

(74) EBU meni, da za tehnologijo DTT ne obstaja nobena prava alternativa, ki bi izdajateljem televizijskega programa omogočala izpolnjevanje predpisane obveznosti pokritja. Platforma DTT predstavlja trg, ki je ločen od drugih platform, saj njihove uporabe in delovanja ni mogoče zamenjati.

(75) Skratka, EBU se ne strinja s predhodnimi zaključki Komisije o ukrepu.

3.3.4 *Pripombe BNE*

(76) BNE izraža mnenje, da ukrep ne predstavlja državne pomoči. Če bi se Komisija odločila ukrep opredeliti kot državno pomoč, bi ga morala označiti za združljivega na podlagi člena 107(3) Pogodbe in v vsakem primeru za tehnološko nevtralnega.

(77) Po navedbah BNE stroški izdajateljev televizijskega programa za sprostitev digitalne dividende ne zajemajo le dodatnih stroškov radiodifuzije med sočasnim oddajanjem (ki bodo plačani zadevnemu operaterju platforme DTT), ampak tudi stroške, ki izhajajo iz zahtevane spremembe prenosnih frekvenc v prizemnem omrežju. Ukrep operaterjem platforme DTT ne bo prinesel niti koristi niti škode, saj ne bi spremenil obveznosti izdajateljev televizijskega programa, da z istim pokritjem oddajajo na platformi DTT na nižjih frekvencah.

(78) BNE poziva Komisijo, naj svojo oceno omeji na vprašanja državne pomoči in ne preiskuje obravnave tehnologije DTT v primerjavi s satelitsko tehnologijo. BNE meni, da bi izdajatelji televizijskega programa brez tega ukrepa izgubili spodbudo, da zapustijo pas 800 MHz, ki ga je sprostila digitalna dividenda, v predvidenem času. To bi posledično povzročilo nedelovanje trga.

(79) Skratka, BNE se ne strinja s predhodnimi zaključki Komisije o ukrepu.

3.3.5 *Pripombe družbe NET TV*

(80) Družba NET TV poziva Komisijo, naj ukrepa ne opredeli kot državno pomoč oziroma če ga opredeli za državno pomoč, naj ga označi kot združljivega z notranjim trgom.

(81) Družba NET TV dvomi, da bi bili izdajatelji televizijskega programa brez tega ukrepa zavezani k nadaljnjemu izpolnjevanju obveznosti javnega interesa, da bi obdržali svoje licence. Razlog za navedeno je, da s premikom na drugo frekvenco ne bi imeli nobenih prednosti. Zato je odgovornost uprave, da zagotovi nadomestilo izdajateljem televizijskega programa za stroške sočasnega oddajanja, utemeljena.

(82) Stroški sočasnega oddajanja so za družbo NET TV „nemogoči“ zaradi njenega nizkega tržnega deleža in statusa MSP. Družba trdi, da bi to lahko privedlo do izstopa družbe NET TV z zadevnega trga.

(83) Skratka, družba NET TV se ne strinja s predhodnimi zaključki Komisije o ukrepu.

4. **OCENA UKREPA**

4.1 **Obstoj pomoči**

(84) Komisija je proučila, ali bi se zadevni ukrep lahko štel za državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe, ki določa, da „je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“.

(85) Iz tega sledi, da mora pomoč, da se lahko šteje za državno pomoč, izpolnjevati naslednje kumulativne pogoje: (1) ukrep mora biti odobren iz državnih sredstev, (2) podjetju mora zagotavljati gospodarsko prednost, (3) prednost mora biti selektivna in izkrivljati konkurenco ali bi lahko izkrivljala konkurenco, (4) ukrep mora vplivati na trgovino med državami članicami.

4.1.1. *Državna sredstva in pripisljivost državi*

(86) Kot je že navedeno v uvodni izjavi 39 sklepa o začetku postopka, se izpodbijani ukrep financira neposredno iz španskega proračuna s prihodki, ustvarjenimi s prodajo sproščenih frekvenc telekomunikacijskim operaterjem. Španski organi niso izpodbijali ugotovitve sklepa o začetku postopka, da bi se moral ukrep financirati neposredno iz proračunskih virov.

(87) Ukrep, kot je opisan v oddelku 2.3, sprejme država in ga financira neposredno iz centralnega državnega proračuna. Komisija zato zaključuje, da ga je mogoče pripisati državi in vključuje uporabo državnih sredstev.

4.1.2. *Gospodarska prednost*

(88) V svojih prejšnjih sklepih je Komisija ugotovila, da komercialna radiodifuzija ([56]) in delovanje omrežij televizijskega prenosa ([57]) šteje za gospodarsko dejavnost.

(89) Španski organi in vse zainteresirane strani, razen družbe Astra, menijo, da zasebni izdajatelji televizijskega programa ne prejmejo nobene prednosti pri prehodu na nižji frekvenčni pas in prejmejo zgolj nadomestilo za dodatne stroške, ki jih morajo kriti zaradi regulativne spremembe.

(90) Člen 51 Zakona o trajnostni ekonomiji vzpostavlja pravico javnih in zasebnih izdajateljev televizijskega programa do finančnega nadomestila vseh stroškov, povezanih s prerazporeditvijo uporabe spektra, potrebno za sprostitev frekvenčnega pasu 800 MHz, predvsem stroškov sočasnega oddajanja. Španski organi so med formalno preiskavo trdili, da ta zakonodajna določba temelji na členu 106(2) španske ustave ([58]), skladno s katerim bi moralo biti nadomestilo označeno kot patrimonialna obveznost javne uprave, ki bi povzročila splošno obveznost povračila škode, povzročene z upravnim ukrepom, tudi če ni mogoče ugotoviti odgovornosti.

(91) Komisija v zvezi s tem navaja, da prvotne koncesije, dodeljene zasebnim izdajateljem televizijskega programa za zagotavljanje televizijskih storitev, njihova podaljšanja in naknadne licence niso vsebovali nobenih navedb pravice do nadomestila stroškov za prehod ali prerazporeditev uporabe spektra. Poleg tega je bilo v NTP določeno, da lahko organi uvedejo posebne pogoje za radiodifuzijo, ki niso predvideni v koncesijah, v primeru potrebe po spremembi načina radiodifuzije zaradi razvoja trga ali tehnološkega razvoja v skladu s prakso drugih držav članic EU. Komisija navaja tudi, da v NTP ni bila določena pravica do nadomestila za zasebne izdajatelje televizijskega programa v takšnem primeru.

(92) Nadalje člen 10 Resolucije z dne 25. januarja 1989 ([59]), na kateri temeljijo koncesije in poznejše licence zasebnih izdajateljev televizijskega programa z obveznostjo opravljanja javne storitve, vsebuje obveznost izdajateljev televizijskega programa, da stalno zagotavljajo storitve radiodifuzije in prevzamejo vse stroške, ki izvirajo iz prvotnih koncesij in veljavnih licenc.

(93) Kot je Komisija pojasnila v uvodnih izjavah 65–70 sklepa o začetku postopka, sodna praksa sodišč Unije potrjuje, da stroške, ki izhajajo iz izvajanja pravne obveznosti, običajno krijejo zadevna podjetja, zato se ukrep

([56]) Odločba Komisije N632/2009 – Nichtkommerzieller Rundfunk-Fonds Avstrija, odstavki 22 in naslednji; Odločba Komisije 97/606/ES z dne 26. junija 1997 v skladu s členom 90(3) Pogodbe ES o izključni pravici oddajanja televizijskega oglaševanja v Flandriji, (UL L 244, 6.9.1997, str. 18), odstavek 5.

([57]) Odločba Komisije N622/2003 Digitalisierungsfonds Avstrija, odstavek 16; C25/2004 DVB-T Berlin Brandenburg, odstavek 62; C34/2006 DVB-T Severno Porenje-Vestfalija, odstavek 83; C52/2005 Mediaset, odstavek 96.

([58]) Člen 106(2) španske ustave določa, da „so posamezniki v skladu z določbami veljavne zakonodaje upravičeni do povračila vsakršne škode, povzročene katerim koli njihovim sredstvom ali pravicam, razen v primeru višje sile, če je ta škoda posledica dejavnosti javne službe."

([59]) Resolución de 25 de enero de 1989, de la Secretaria general de Comunicaciones, por la que se publica el acuerdo por el que se aprueba el pliego de bases del concurso para la adjudicación del servicio público de televisión, en gestión indirecta, y se dispone la convocatoria del correspondiente concurso público, Titulo III, derechos y obligaciones de los concesionarios.

nadomestila v tem smislu šteje za državno pomoč ([60]). Na primer, v svoji sodbi Fleuren Compost BV proti Komisiji ([61]) je Sodišče odločilo, da „ni pomembno, da je cilj programa pomoč podjetjem pri izpolnjevanju njihovih pravnih obveznosti glede varstva okolja. V skladu z ustaljeno sodno prakso člen 107(1) Pogodbe državnih ukrepov ne razlikuje glede na razlog ali namen, ampak jih opredeljuje na podlagi njihovih učinkov. Če zanemarimo vprašanje, ali se v tem primeru uporabljajo okoljske smernice, […] dejstvo, da pomoč, dodeljena v okviru programa BPM, spodbuja skrb za okolje, ne zadostuje za njihovo takojšnjo izključitev iz kategorije pomoči za namene člena 107 Pogodbe".

(94) Podobno je v zadevi Francija proti Komisiji ([62]) Sodišče navedlo, da so stroški podjetij, ki nastanejo zaradi regulativnih ukrepov, po svoji naravi vključeni v proračune podjetij. Navedlo je: „treba se je spomniti, da stroški za podjetja […] nastanejo na podlagi kolektivnih pogodb, sklenjenih med delodajalci in sindikati, in jih morajo podjetja upoštevati, bodisi zato, ker so pristopila k tem pogodbam, ali ker so bile te pogodbe razširjene z uredbo. Takšni stroški so po svoji naravi vključeni v proračune podjetij."

(95) Ker so regulativni stroški po svoji naravi vključene v proračune podjetij, se običajno ujamejo s pravili o državni pomoči. V zadevi Cassa di Risparmio di Firenze ([63]) je Sodišče v zvezi s tem navedlo: „Pojem pomoči je splošnejši od pojma subvencije, ker zajema ne le pozitivne prednosti, kot so subvencije, ampak tudi ukrepe, ki v različnih oblikah zmanjšujejo stroške, ki so običajno vključeni v proračun podjetja in ki so potemtakem, ne da bi bili subvencije v strogem smislu besede, enake narave in imajo enake učinke."

(96) V obravnavanem primeru ukrep predvideva nadomestilo stroškov, ki bi jih zasebni izdajatelji televizijskega programa običajno morali kriti iz lastnega proračuna. Ukrep tem izdajateljem televizijskega programa omogoča, da izpolnijo svoje zakonsko naložene obveznosti in tako obdržijo licence, občinstvo in s tem povezane prihodke od oglaševanja. Hkrati pomembno zniža njihove skupne stroške prehoda. Vendar bi bili izdajatelji televizijskega programa tudi v odsotnosti ukrepa na podlagi regulativnega akta zavezani k izpolnitvi obveznosti neprekinjenega zagotavljanja storitev radiodifuzije in kritju stroškov, ki izhajajo iz licenc. V teh okoliščinah je mogoče skleniti, da prejmejo prednost, ki je v odsotnosti ukrepa ne bi imeli.

(97) Španski organi so navedli tudi, da je nadomestilo izdajateljem televizijskega programa za sočasno oddajanje predvideno v pravnem redu Unije, predvsem v Sklepu št. 243/2012/EU, zato ne povzroči nobenih neupravičenih gospodarskih prednosti upravičencev do pomoči v okviru ukrepa. Komisija navaja, da člen 6(5) Sklepa št. 243/2012/EU državam članicam dopušča, da razmislijo o možnosti dodelitve nadomestila za neposredne stroške preselitve ali prerazporeditve uporabe spektra pod naslednjimi pogoji: (i) nadomestilo mora biti ustrezen ukrep in (ii) mora biti v skladu s pravnim redom Unije, vključno s pravnim redom Unije na področju državne pomoči. V zadevnem primeru se možnost države članice, da zagotovi nadomestilo za neposredne stroške, povezane s preselitvijo ali prerazporeditvijo uporabe spektra, ne more umestiti izven nadzora državne pomoči.

(98) Nazadnje, Komisija ugotavlja, da se za zasebne izdajatelje televizijskega programa ne uporablja nobena obveznost zagotavljanja storitev sočasnega oddajanja ([64]).

(99) Komisija zato sklepa, da ukrep zagotavlja gospodarsko prednost zasebnim izdajateljem televizijskega programa v smislu člena 107(1) PDEU. Prejemajo subvencijo, ki dejansko zniža stroške, ki bi jih običajno morali kriti sami.

([60]) Sodišče: Sodba z dne 10. januarja 2006, Cassa di Risparmio di Firenze, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, odstavek 131; Sodišče: Sodba z dne 20. novembra 2003, GEMO SA, C-126/01, ECLI:EU:C:2003:622, odstavek 28; Sodišče: Sodba z dne 22. novembra 2001, Ferring SA, C-53/00, ECLI:EU:C:2001:627, odstavki 19 in naslednji; Sodišče: Sodba z dne 8. novembra 2001, Adria-Wien Pipeline, C-143/99, ECLI:EU:C:2001:598, odstavek 38; Sodišče: Sodba z dne 7. marca 2002, Italija proti Komisiji, C-310/99, ECLI:EU:C:2002:143, odstavek 251; Sodišče: Sodba z dne 14. januarja 2004, Fleuren Compost BV proti Komisiji, T-109/01, ECLI:EU:T:2004:4, odstavek 54; Sodišče: Sodba z dne 5. oktobra 1999, Francija proti Komisiji, C-251/97, ECLI:EU:C:1999:480, odstavek 40.

([61]) Sodišče: Sodba z dne 14. januarja 2004, Fleuren Compost BV proti Komisiji, T-109/01, ECLI:EU:T:2004:4, odstavek 54.

([62]) Sodišče: Sodba z dne 5. oktobra 1999, Francija proti Komisiji, C-251/97, ECLI:EU:C:1999:480, odstavek 40.

([63]) Sodišče: Sodba z dne 10. januarja 2006, Cassa di Risparmio di Firenze, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, odstavek 131.

([64]) Glej opombo 47.

(100) Količinsko opredeljena prednost neposrednih upravičencev, zasebnih izdajateljev televizijskega programa DTT, bi predstavljala skupni znesek javnih sredstev, ki so bila zagotovljena za izpolnitev obveznosti sočasnega oddajanja.

(101) V zvezi z določitvijo upravičenca ukrepa je ugotovljeno tudi, da „je treba poleg neposrednega prejemnika subvencije upoštevati tudi učinke subvencije, ki segajo prek tega odnosa“ ([65]). To pomeni, da je lahko upravičenec ukrepa kateri koli subjekt, ki je imel od njega dejansko korist ([66]).

(102) S tega vidika je koristno poudariti, da je Sodišče v zadevi Mediaset potrdilo, da „člen 107 Pogodbe prepoveduje pomoči, ki jih dodeli država članica, ali kakršno koli vrsto pomoči iz državnih sredstev, ne glede na to, ali so prednosti v zvezi s pomočjo dodeljene neposredno ali posredno ([67])“.

(103) Podobno je Komisija v Sklepu o španskem sistemu prednostne uporabe elektrarn, ki uporabljajo domači premog ([68]), ki jo je potrdilo Splošno sodišče ([69]), ugotovila, da so bili španski proizvajalci premoga kljub dejstvu, da je obstajala zakonska obveznost kupovanja od premogovnikov in da je bilo nadomestilo vzpostavljeno šele po naložitvi zadevne obveznosti, neposredni upravičenci pomoči. Komisija je priznala, da je njihova prednost izhajala iz obveznosti elektrarn, da kupujejo njihov premog, za kar je bilo zagotovljeno nadomestilo v obliki subvencij, dodeljenih proizvajalcem elektrike, ki uporabljajo domači premog.

(104) Lahko trdimo, da so operaterji platforme DTT v podobnem položaju kot lastniki premogovnikov v zadevi španskega premoga, kjer so španski organi naložiti obveznost proizvajalcem (v tem primeru izdajateljem televizijskega programa), da kupujejo premog od španskih premogovnikov (v tem primeru pa, da naročijo storitve sočasnega oddajanja pri operaterjih platforme DTT).

(105) Na podlagi navedenega je v Komisija v sklepu o začetku postopka operaterje platforme DTT upoštevala kot potencialne posredne upravičence ukrepa. Formalna preiskava je potrdila ta položaj, predvsem na podlagi naslednjih premislekov.

(106) Prvič, zaradi regulativnega posega NTP, ki je zasebne izdajatelje televizijskega programa DTT zavezal k pokrivanju 96 % prebivalstva na podlagi DTT, in v nasprotju s trditvami španskih organov ter družb Abertis in NET TV bodo zasebni izdajatelji televizijskega programa bolj nagnjeni k nadaljnji uporabi te platforme. Zasebni izdajatelji televizijskega programa DTT pravzaprav v skladu s svojimi licencami niso pooblaščeni za uporabo alternativnih platform (*tj.* satelitske, kabelske ali IPTV) za zagotavljanje predpisanega minimalnega geografskega pokritja v območju I ([70]).

(107) Drugič, operaterji platforme DTT zaradi sočasnega oddajanja prejmejo dodatno prednost v obliki zagotovljenih prihodkov, ki je brez ukrepa ne bi prejeli. Brez ukrepa bi zasebni izdajatelji televizijskega programa storitev sočasnega oddajanja morda zagotavljali v manjšem obsegu. Zasebni izdajatelji televizijskega programa bi se pravzaprav lahko celo odločili, da storitve sploh ne bodo zagotavljali ([71]).

(108) Čeprav se ukrep uporablja ne glede na to, ali ima upravičenec prevladujoč položaj ali ne, imajo ukrepi nadomestila v primeru, ko ima upravičenec velik tržni delež ali je prevladujoč, še večji učinek ([72]).

([65]) Mnenje generalnega pravobranilca Lenza z dne 23. maja 1996, Ijssel-Vliet, C-311/94, ECLI:EU:C:1996:209, odstavek 9.
([66]) Sodišče: Sodba z dne 21. marca 1991, Italija proti Komisiji, C-303/88, ECLI:EU:C:1991:136, odstavek 57.
([67]) Sodišče: Sodba z dne 15. junija 2010, Mediaset proti Komisiji, T-177/07, ECLI:EU:T:2010:233, odstavek 75; naknadno potrjena s Sodbo z dne 28. julija 2011, Mediaset proti Komisiji, C-403/10, ECLI:EU:C:2011:533.
([68]) Sklep Komisije z dne 29. septembra 2010 N178/2010 – Španija – Nadomestilo za opravljanje javne storitve, ki je povezano s sistemom prednostne uporabe elektrarn, ki uporabljajo domači premog.
([69]) Sodišče: Sodba z dne 3. decembra 2014, Castelnou Energía, SL proti Komisiji, T-57/11, ECLI:EU:T:2014:1021.
([70]) Ker se morajo v nasprotju z alternativnimi tehnološkimi platformami redki prizemni viri (*tj.* frekvence) razdeliti med več uporab, kot so televizija, mobilne širokopasovne povezave in telefonija, je ta regulativni poseg povzročil dodatne stroške, ki ne bi nujno nastali, če bi že na začetku obstajala možnost prenosa digitalne televizije prek drugih platform.
([71]) Glej opombo 47.
([72]) Sklep Komisije z dne 23. septembra 2004 SA N 370/2004, Francija – Aide à la restructuration de la société Imprimerie nationale.

(109) V obravnavanem primeru imajo operaterji platforme DTT prednost zaradi dejstva, da zasebni izdajatelji televizijskega programa prejmejo nadomestilo za zagotavljanje storitve sočasnega oddajanja prek DTT in bodo nadaljevali z uporabo platforme DTT. Zato vsako nadomestilo izdajateljem televizijskega programa za sočasno oddajanje televizijskega signala povzroči ohranjanje te prednosti, saj izdajatelji televizijskega programa plačajo operaterjem platform DTT za sočasno oddajanje svojih programov v pasovih 800 MHz in 700 MHz v prehodnem obdobju.

(110) Ker ukrep zagotavlja prednosti za izdajatelje televizijskega programa, ki izhajajo iz zagotavljanja storitev sočasnega oddajanja, in glede na dodatno prednost operaterjev platforme DTT v obliki zagotovljenih prihodkov, Komisija zaključuje, da so operaterji platforme DTT posredni upravičenci ukrepa.

4.1.3. *Selektivnost ukrepa*

(111) Da bi ukrep pomenil državno pomoč, mora biti v skladu s členom 107(1) Pogodbe specifičen ali selektiven tako, da daje prednost samo nekaterim podjetjem ali proizvodnji določenega blaga.

(112) Ukrep je selektiven, ker je posebej namenjen zasebnim podjetjem, ki trenutno poslujejo v sektorju storitev prenosa televizijske radiodifuzije prek tehnologije DTT. Posledično izpodbijani ukrep koristi le podjetjem, ki obratujejo na platformi DTT, ne pa tudi drugim podjetjem, ki obratujejo na alternativnih platformah, kot sta satelitska ali kabelska.

(113) Zato Komisija ugotavlja, da ukrep zagotavljanja nadomestila za dodatne stroške, nastale zaradi obveznosti sočasnega oddajanja, predstavlja selektivni ukrep v smislu člena 107(1) Pogodbe.

4.1.4. *Izkrivljanje konkurence in učinek na trgovino med državami članicami*

(114) Državni ukrepi spadajo v okvir člena 107(1) Pogodbe, če izkrivljajo ali bi lahko izkrivljali konkurenco z dajanjem prednosti določenim podjetjem ali proizvodnji določenega blaga ter učinkujejo na trgovino med državami članicami. Skladno s sodno prakso sodišč Unije je koncept „učinka na trgovino med državami članicami“ povezan s pojmom izkrivljanja konkurence in oboje je pogosto neločljivo povezano. V zvezi s tem je Sodišče navedlo, da „sta dva pogoja za uporabo člena 107(1) Pogodbe, in sicer da morata obstajati učinek na trgovino med državami članicami in izkrivljena konkurenca, praviloma neločljivo povezana. Natančneje, če državna finančna pomoč okrepi položaj podjetja v primerjavi z drugimi podjetji, ki tekmujejo v trgovini znotraj Skupnosti, je treba slednje upoštevati kot posledico vpliva te pomoči.“ ([73])

(115) Nadalje se v skladu s sodno prakso v zadevi Philip Morris ([74]) domneva učinek na trgovino, če pomoč, ki jo dodeli država, okrepi položaj podjetja glede na druge konkurente v trgovini znotraj EU.

(116) Kot je bilo pojasnjeno zgoraj, ukrep daje prednost izdajateljem televizijskega programa DTT in posredno operaterjem platforme DTT. Upravičenci izpodbijanega ukrepa tekmujejo z drugimi alternativnimi ponudniki (satelitskimi, kabelskimi, IPTV), ki ne bodo imeli koristi od državnega financiranja. Zato bo ukrep privedel do izkrivljanja konkurence med izdajatelji televizijskega programa in operaterji platforme.

(117) Komisija meni, da so trgi komercialne radiodifuzije in obratovanja televizijskih prenosnih omrežij odprti za konkurenco znotraj EU ([75]).

(118) Izdajatelji televizijskega programa delujejo na oglaševalskih trgih in čezmejno kupujejo pravice za vsebine, pri čemer tekmujejo s podjetji iz drugih držav članic. Na španskih trgih radiodifuzije in obratovanja televizijskih omrežij nastopajo tudi tuji udeleženci (npr. ponudniki vsebin in oglaševalci).

(119) Operaterji platforme tekmujejo med seboj na čezmejni ravni in tudi z drugimi operaterji platforme elektronskih komunikacij.

([73]) Sodišče: Sodba z dne 4. aprila 2001, Pokrajina Furlanija-Julijska krajina proti Komisiji, T-288/97, ECLI:EU:T:2001:115, odstavek 41.
([74]) Sodišče: Sodba z dne 17. septembra 1980, Philip Morris proti Komisiji, C-730/79, ECLI:EU:C:1980:209, odstavek 11.
([75]) Glej opombi 56 in 57.

(120) Glede na navedeno Komisija sklepa, da ukrep izkrivlja konkurenco in učinkuje na trgovino med državami članicami v smislu člena 107(1) Pogodbe.

4.1.5. *Sklepna ugotovitev o prisotnosti pomoči*

(121) Na podlagi predhodno navedenega Komisija meni, da ukrep izpolnjuje merila, določena v členu 107(1) Pogodbe, in ga je treba šteti za državno pomoč v smislu navedenega člena.

4.2 **Ocena združljivosti**

4.2.1. *Splošni premisleki*

(122) Komisija od leta 2002 aktivno podpira digitalizacijo radiodifuzije v EU. „Akcijski načrt eEvropa 2005“ ([76]), „Pobuda i2010“ ([77]), Sporočilo o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo in zavezanost Komisije k dokončanju opuščanja analognega prenosa v EU leta 2012 jasno dokazujejo tovrstno strategijo Komisije.

(123) Toda ker se Komisija zaveda tveganj, povezanih s postopkom digitalizacije, je večkrat poudarila, da reguliranje na tem področju ne sme vsiljevati določene digitalne platforme ali diskriminirati v korist njene uporabe, ampak se mora držati načela tehnološke nevtralnosti. To pomeni, da mora vsaka platforma tekmovati v skladu s svojimi zmogljivostmi, predvsem možnosti nudenja največjih koristi za potrošnike.

(124) Skladno s splošnim pristopom k uporabi pomoči za premagovanje specifičnega nedelovanja trga ali za zagotovitev socialne ali regionalne kohezije ([78]) Sporočilo Komisije o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo določa, da bi bila na specifičnem področju digitalizacije javna intervencija lahko upravičena pod dvema pogojema: prvič, če gre za splošne interese, in drugič, če gre za nedelovanja trga, *tj*. da same tržne sile ne dosegajo rezultatov v smislu kolektivne blaginje. Določa tudi, da mora biti javna intervencija v vsakem primeru podprta z zanesljivo tržno analizo. Sporočilo tudi navaja, da prehod na digitalno radiodifuzijo pomeni velik izziv za panogo, ki jo mora poganjati trg. Načeloma bi moralo vsako omrežje konkurirati po svojih močeh. Za zaščito tega načela bi morala biti vsaka javna intervencija tehnološko nevtralna ([79]).

(125) Komisija je v tem sektorju na podlagi Sporočila o digitalnem prehodu v več sklepih uporabila pravila o državni pomoči ([80]).

(126) V Španiji je centralna vlada koordinirala prehod z analogne na digitalno radiodifuzijo in je dejansko podprla platformo DTT v škodo alternativnih platform ([81]).

([76]) Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – akcijski načrt eEvropa 2005: informacijska družba za vsakogar. COM(2002)263 final.

([77]) Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „i2010 – Evropska informacijska družba za rast in zaposlovanje“. COM(2005)229 final.

([78]) Glej na primer Akcijski načrt državnih pomoči – Manjša in bolje usmerjena državna pomoč: časovni načrt za reformo državnih pomoči 2005–2009. COM(2005) 107 final, str. 4.

([79]) Ta pristop je potrdilo Splošno sodišče v sodbah z dne 26. novembra 2015, Španija proti Komisiji, T-461/13, ECLI:EU:T:2015:891; Baskija in Itelazpi proti Komisiji, T-462/13, ECLI:EU:T:2015:902; Galicija proti Komisiji in Retegal proti Komisiji, T-463/13 inT-464/13, ECLI:EU:T:2015:901; Katalonija in CTTI proti Komisiji, T-465/13, ECLI:EU:T:2015:900; Navarra proti Komisiji, T-487/13, ECLI:EU:T:2015:899; in končno Abertis Telecom in Retevisión proti Komisiji, T-541/13, ECLI:EU:T:2015:898.

([80]) Glej med drugim N622/03 Digitalisierungsfonds – Avstrija (UL C 228, 17.9.2005, str. 11); Odločba Komisije 2006/513/ES z dne 9. novembra 2005 o državni pomoči Zvezne republike Nemčije za uvedbo digitalne prizemne televizije (DVB-T) v Berlin-Brandenburgu (DVB-T) v Berlin-Brandenburgu – Nemčija (UL L 200, 22.7.2006, str. 14); Odločba Komisije 2007/258/ES z dne 20. decembra 2006 o ukrepu št. C 24/2004 (prej NN 35/2004) Švedske za vzpostavitev digitalne prizemne televizije (UL L 112, 30.4.2007, str. 77); Odločba Komisije 2007/374/ES z dne 24. januarja 2007 o državni pomoči C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004) Italijanske republike za subvencioniran nakup digitalnih sprejemnikov (UL L 147, 8.6.2007, str. 1); N270/06 Subvencije za digitalne sprejemnike pri API – Italija (UL C 80, 13.4.2007, str. 1); N107/07 Subvencije za IdTV – Italija (UL C 246, 20.10.2007, str. 1); Odločba Komisije 2008/708/ES z dne 23. oktobra 2007 o državni pomoči C 34/06 (ex N 29/05, ex CP 13/04), ki jo želi izvajati Zvezna republika Nemčija za uvedbo digitalne zemne televizije (DVB-T) v Severnem Porenju-Vestfaliji (DVB-T) v Severnem Porenju-Vestfaliji (UL L 236, 3.9.2008, str. 10); SA.28685 Vzpostavitev digitalne televizije v Kantabriji – Španija (UL C 119, 24.4.2012, str. 1); N671b/2009 – Podpora prehodu na digitalno radiodifuzijo na Slovaškem (UL C 39, 8.2.2011, str. 1).

([81]) Glej opombo 21.

4.2.2. *Ocena združljivosti na podlagi člena 107(2)(b) Pogodbe*

(127) Člen 107(2)(b) Pogodbe določa, da je *pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki*, združljiva z notranjim trgom. V obravnavanem primeru španski organi trdijo, da bi bilo treba sprostitev digitalne dividende upoštevati kot izjemen dogodek.

(128) Vendar sodišča EU pri obravnavi izjem iz splošnega načela, določenega v členu 107(1) Pogodbe, da državna pomoč ni združljiva s skupnim trgom, menijo, da je treba pojem „izjemnega dogodka" iz člena 107(2)(b) Pogodbe tolmačiti restriktivno ([82]). Doslej so sodišča EU med izjemne dogodke uvrščala vojne, notranje nemire ali stavke in z zadržki ter odvisno od njihovega obsega večje jedrske ali industrijske nesreče ali požare, ki povzročijo ogromno škodo ([83]). Nasprotno pa sodišča EU kot takšnih ne upoštevajo predvidljivih ali nepredvidljivih dogodkov, ki spadajo med tveganja, ki jih običajno prevzamejo podjetja ([84]). Enako velja za dogodke, ki temeljijo na političnih, podjetniških ali drugih napakah, ali dogodke, ki se pripišejo običajnim podjetniškim ali drugim tveganjem podjetja.

(129) Odločitev španskih organov, da sprostijo digitalno dividendo, je povzročila zahtevo po prerazporeditvi spektra, kar vpliva na obveznosti podjetij, ki poslujejo v sektorju radiodifuzije. Ker te obveznosti nedvomno izhajajo iz regulativnih ukrepov, jih ni mogoče upoštevati kot izjemne dogodke. Kot je analizirano zgoraj, obveznosti in stroške, povezane z zakonskimi obveznostmi, običajno krijejo podjetja, ki poslujejo v določenem sektorju, in so po svoji naravi vključeni v proračune podjetij ([85]).

(130) Zato se Komisija ne strinja z mnenjem, da je ukrep namenjen povrnitvi stroškov, ki nastanejo zaradi izjemnih dogodkov, in zato ukrepa ne upošteva kot združljivega v skladu s členom 107(2)(b) Pogodbe.

4.2.3. *Ocena združljivosti na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe*

(131) Člen 107(3)(c) Pogodbe določa, se lahko kot združljiva z notranjim trgom šteje „pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi".

(132) Komisija za zagotovitev združljivosti pomoči z notranjim trgom v skladu s členom 107(3)(c) izravna pozitivne in negativne učinke pomoči. Pri uporabi preskusa izravnave Komisija obravnava naslednja vprašanja:

(1) Ali je ukrep pomoči namenjen natančno opredeljenemu cilju skupnega interesa (tj. ali predlagana pomoč usmerjena v nedelovanje trga ali drug cilj)?

(2) Ali je pomoč oblikovana za dosego cilja skupnega interesa? Zlasti:

(a) Ali je ukrep pomoči ustrezen instrument, tj. ali obstajajo drugi, primernejši instrumenti?

(b) Ali obstaja spodbujevalni učinek, tj. ali pomoč spremeni ravnanje podjetij?

(c) Ali je ukrep pomoči sorazmeren, tj. ali bi bilo mogoče enako spremembo v ravnanju doseči z manjšo pomočjo?

(3) Ali so izkrivljanje konkurence in učinki na trgovino omejeni, tako da je skupno ravnotežje pozitivno?

([82]) Glej med drugim: Sodišče: Sodba z dne 11. novembra 2004, Španija proti Komisiji, C-73/03, ECLI:EU:C:2004:711, odstavek 37; Sodišče: Sodba z dne 23. februarja 2006, Atzeni proti Regione autonoma della Sardegna, C-346/03 in C-529/03, ECLI:EU:C:2006:130, odstavek 79; Sodišče: Sodba z dne 14. julija 2011, Komisija proti Italiji, C-303/09, ECLI:EU:C:2011:483, odstavek 7; in Sodišče: Sodba z dne 25. junija 2008, Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE proti Komisiji, T-268/06, ECLI:EU:T:2008:222, odstavek 52.

([83]) Glej na primer: Sodišče: Sodba z dne 12. novembra 2008, Cantieri Navali Termoli SpA proti Komisiji, T-70/07, ECLI:EU:T:2008:486, odstavek 59.

([84]) Glej Sodišče: Sodba z dne 12. novembra 2008, Cantieri Navali Termoli SpA proti Komisiji, T-70/07, ECLI:EU:T:2008:486, odstavek 81.

([85]) Glej Sodišče: Sodba z dne 25. junija 2008, Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE proti Komisiji, T-268/06, ECLI:EU:T:2008:222, odstavek 66.

(133) Poleg preskusa izravnave so v Sporočilu Komisije o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo določena merila, ki jih je treba upoštevati pri plačilu subvencij v postopku digitalnega prehoda; zlasti nacionalni ukrepi morajo upoštevati načelo tehnološke nevtralnosti ([86]).

(134) Upoštevanje načela tehnološke nevtralnosti, kot je določeno v tem Sporočilu Komisije, pri presoji zakonitosti državne pomoči so potrdila tudi sodišča EU ([87]).

(135) Komisija meni, da je načelo tehnološke nevtralnosti pomembno tudi v zvezi s sprostitvijo digitalne dividende. Obravnava tega vprašanja predstavlja del presoje obravnavane zadeve.

A. **Cilj skupnega interesa**

Pomoč je v skladu s politiko Unije o digitalni dividendi

(136) Komisija je prepoznala pomembnost digitalne dividende v svojem prvem Sporočilu o digitalni dividendi ([88]), kjer je navedla, da je treba digitalno dividendo obravnavati v najširšem smislu globalnega ravnovesja med ponudbo in povpraševanjem v radiofrekvenčnem spektru, ter poudarila potrebo, da Evropa zagotovi najboljšo možno uporabo digitalne dividende. Spodbujanje usklajene uporabe digitalne dividende je bilo nadalje okrepljeno v Sporočilu o pretvorbi digitalne dividende v družbene koristi in gospodarsko rast ([89]).

(137) Sprostitev digitalne dividende je pomemben dejavnik, ki prispeva k doseganju ciljev Evropske digitalne agende ([90]), ki je ena od vodilnih pobud strategije Evropa 2020 ([91]). Eden od ciljev omenjene Evropske digitalne agende je zagotovitev splošnega širokopasovnega pokritja z vedno večjimi hitrostmi, za kar je bila predlagana uporaba določenih frekvenc digitalne dividende za brezžične širokopasovne povezave ([92]). V tem smislu Sklep št. 243/2012/EU od vseh držav članic zahteva, da od 1. januarja 2013 dajo na voljo pas 800 MHz za elektronske komunikacije. Komisija je bila pooblaščena, da v primeru izjemnih nacionalnih ali lokalnih okoliščin do leta 2015 odobri izjeme.

(138) Glede na zgoraj navedeno je mogoče zaključiti, da ukrep prispeva k doseganju dobro opredeljenega cilja politike.

([86]) Glej zlasti oddelek 2.1.3.

([87]) Glej na primer: Sodišče: Sodba z dne 15. junija 2010, Mediaset proti Komisiji, T-177/07, ECLI:EU:T:2010:233. V odstavku 127 te sodbe je navedeno, da „uporabniki ne upravičujejo razlikovanja med različnimi platformami, ker ne obstaja potreba po usmerjanju uporabnikov k eni digitalni platformi“. Sodbo je potrdilo Evropsko sodišče s Sodbo z dne 28. julija 2011, Mediaset proti Komisiji, C-403/10, ECLI:EU:C:2011:533. Glej tudi Sodišče, Sodba z dne 15. septembra 2011, Nemčija proti Komisiji, C-544/09, ECLI:EU:C:2011:584, kjer je Sodišče v odstavku 80 ugotovilo, da v obravnavani zadevi ni bilo dokazano, da bi bila za rešitev strukturne težave potrebna podpora eni tehnologiji namesto drugi. Nadalje je v Sodbi z dne 6. oktobra 2009, Nemčija proti Komisiji, T-21/06, ECLI:EU:T:2009:387, v zadevi DVB-T – Berlin/Brandenburg, Sodišče obravnavalo tehnološko nevtralnost v odstavku 69 in navedlo, da je treba pri prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo upoštevati vse prenosne platforme, npr. kabelska, satelitska ali prizemna omrežja. Pred kratkim je Sodišče v sodbah z dne 26. novembra 2015, Španija proti Komisiji, T-461/13, ECLI:EU:T:2015:891; Baskija in Itelazpi proti Komisiji, T-462/13, ECLI:EU:T:2015:902; Galicija proti Komisiji in Retegal proti Komisiji, T-463/13 in T-464/13, ECLI:EU:T:2015:901; Katalonija in CTTI proti Komisiji, T-465/13, ECLI:EU:T:2015:900; Navarra proti Komisiji, T-487/13, ECLI:EU:T:2015:899; in končno Abertis Telecom in Retevisión proti Komisiji, T-541/13, ECLI:EU:T:2015:898, ustavilo vse postopke in potrdilo sklep Komisije v SA.28599 o uvedbi DTT v Španiji. Sodišče je zlasti ugotovilo, da je Komisija pravilno menila, da zadevnega ukrepa ni mogoče upoštevati kot državno pomoč, združljivo z notranjim trgom, predvsem ker ni upošteval načela tehnološke nevtralnosti.

([88]) COM(2007)700 final.

([89]) COM(2009)586 final.

([90]) COM(2010)245 final/2.

([91]) COM(2010)2020 final.

([92]) „V prihodnost usmerjena evropska politika radijskega spektra bi morala poleg omogočanja radiodifuzije spodbujati učinkovito upravljanje spektra z dodelitvijo uporabe določenih frekvenc digitalne dividende za namene brezžičnih širokopasovnih povezav do določenega datuma v prihodnosti, z zagotavljanjem dodatne prožnosti (tudi z omogočanjem trgovanja s spektrom) in s podpiranjem konkurenčnosti in inovacij.“

Nedelovanje trga

(139) V svojem Akcijskem načrtu državnih pomoči ([93]) Komisija pojasnjuje svoj splošni pristop k državni pomoči za pospeševanje trajnostne rasti, konkurenčnosti in kohezije. Poudarja, da lahko države članice dodelijo državno pomoč za premagovanje specifičnega nedelovanja trga ali za zagotovitev socialne in regionalne kohezije. V takšnih primerih pa je treba prikazati, da je pomoč primeren instrument za reševanje težave, da je omejena na najmanjšo možno mero in da ne izkrivlja konkurence neupravičeno.

(140) Španski organi so navedli, da ukrep odpravlja nedelovanje trga elektronskih komunikacij, in sicer pomanjkanje razpoložljivega spektra za ustrezno zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev, predvsem za razvoj uporabe brezžičnih širokopasovnih storitev naslednje generacije (4G). To pomanjkanje je Komisija prepoznala že v Sporočilu o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo, zato je leta 2009 priporočila sprostitev frekvenčnega pasu 800 MHz, ki je zelo primeren za elektronske komunikacijske storitve.

(141) Sprostitev digitalne dividende kaže podobnosti z digitalnim prehodom, kjer je bilo treba sprostiti analogne prizemne frekvence, radiodifuzija pa je bila prenesena na digitalne prizemne frekvence. Komisija je v primerih digitalnega prehoda ([94]) priznala, da se lahko pojavi nedelovanje trga, na primer če se udeleženci na trgu niso pripravljeni dogovoriti o skupnem urniku preklopa z ene pasovne širine na drugo (problem usklajevanja) ali če udeleženci na trgu ne upoštevajo pozitivnih učinkov tega procesa na družbo kot celoto, ker nimajo pravih spodbud za to (pozitivni zunanji učinki).

(142) Pozitivni zunanji učinki, ki nastanejo s sprostitvijo digitalne dividende, so namenjeni operaterjem elektronskih komunikacij in splošnemu gospodarstvu, ne pa posebej izdajateljem televizijskega programa.

(143) V zvezi s tem je treba opozoriti, da je ukrep namenjen nadomestilu zasebnim izdajateljem televizijskega programa za dodatne stroške, ki so nastali zaradi obveznosti zagotavljanja sočasnega oddajanja.

(144) Zato je za namene presoje državne pomoči vprašanje nedelovanja trga povezano z neprekinjenim zagotavljanjem storitev zasebnih izdajateljev televizijskega programa.

(145) V zvezi s tem je treba poudariti, da zasebni izdajatelji televizijskega programa v nasprotju z javnimi ne opravljajo javne storitve.

(146) Poleg tega je treba upoštevati, da bi morali izdajatelji televizijskega programa, če ne bi izvajali sočasnega oddajanja, kljub temu prenesti svoje kanale na nove frekvence, kar bi lahko privedlo do občutnega zmanjšanja občinstva do prilagoditve vseh anten. Povedano drugače, izguba občinstva predstavlja dobro poslovno motivacijo za izdajatelje televizijskega programa, da sočasno oddajanje izvajajo tudi brez regulativne obveznosti. Če bi izdajatelji televizijskega programa morali nositi to breme, bi dejansko zagotovili, da bi bilo obdobje sočasnega oddajanja čim krajše ob hkratni zagotovitvi največjega možnega števila gledalcev po zaključku tega obdobja, s čimer bi svoje interese uskladili z interesi španskih organov brez potrebe po javnem financiranju. To potrjuje dejstvo, da je bil v vmesnem času prehod v pas 700 MHz že dosežen in so zasebni izdajatelji televizijskega programa že plačali stroške sočasnega oddajanja ([95]).

(147) Poleg tega so španski organi v vmesnem času odpravili obveznost sočasnega oddajanja zasebnih izdajateljev televizijskega programa iz Kraljeve uredbe 805/2014 ([96]), kar potrjuje obrazložitev Komisije iz sklepa o začetku postopka, da izguba občinstva prestavlja dobro poslovno motivacijo za izdajatelje televizijskega programa za izvajanje sočasnega oddajanja in/ali da zagotavljanje sočasnega oddajanja morda ni potrebno in/ali ga lahko financirajo izdajatelji televizijskega programa.

(148) Ob upoštevanju zgornjih navedb Komisija zaključuje, da ni bil ugotovljen obstoj nedelovanja trga. Španski organi ali zainteresirane strani niso predstavile nobenega drugega dobro opredeljenega cilja skupnega interesa.

([93]) COM(2005)107 final.
([94]) Glej opombo 80.
([95]) Na podlagi informacij, ki so bile septembra 2015 prejete od španskih organov.
([96]) Real Decreto 805/2014, de 19 de septiembre, por el que se aprueba el Plan Técnico Nacional de la Televisión Digital Terrestre y se regulan determinados aspectos para la liberación del dividendo digital.

(149) Brez dobro opredeljenega cilja skupnega interesa ukrep ni združljiv z notranjim trgom v skladu s členom 107(3)(c) PDEU.

(150) Kljub temu bodo v nadaljevanju obravnavani ostali elementi preskusa izravnave (opisanega zgoraj). Prikazano bo, da tudi slednji nasprotujejo trditvam glede združljivosti ukrepa z notranjim trgom.

B. **Natančno opredeljena pomoč**

Pomoč je ustrezen instrument

(151) Javni organi imajo različna sredstva za upravljanje sprostitve digitalne dividende. V tem primeru so se španski organi odločili naložiti obveznost sočasnega oddajanja in povrniti dodatne stroške izdajateljev televizijskega programa DTT, ki so nastali zaradi te obveznosti.

(152) Natančneje, španski organi so v Kraljevi uredbi 365/2010 načrtovali prerazporeditev frekvenc in njeno časovno umestitev. Kraljeva uredba je izdajateljem televizijskega programa naložila obveznost sočasnega oddajanja v starem in novem frekvenčnem pasu (tj. 800 MHz in 700 MHz), dokler jim ne bodo dodeljeni dokončni multipleksi ([97]) v nižjem frekvenčnem pasu 700 MHz, tj. dokler število elementov sprejemne infrastrukture (oddajnih anten), primernih za nove multiplekse, ne postane enako kot pri prejšnjih multipleksih (dodeljenih v fazi prehoda). Pozneje so španski organi v Zakonu o trajnostnem gospodarstvu pripoznali pravico izdajateljev televizijskega programa do finančnega nadomestila za stroške, povezane z obveznostjo sočasnega oddajanja.

(153) Kljub temu je regulativna obveznost sama po sebi zadostovala za doseganje želenega cilja zagotavljanja sočasnega oddajanja na več frekvencah v prehodnem obdobju. Kot je razloženo v uvodni izjavi 147, je razvoj trga na območju I španske organe pravzaprav opozoril, da celo regulativna obveznost zagotavljanja sočasnega oddajanja ni bila potrebna za zagotovitev gladke sprostitve digitalne dividende. Ob upoštevanju zgornjih navedb Komisija zaključuje, da ukrep ni primeren instrument.

Spodbujevalni učinek in nujnost

(154) Glede spodbujevalnega učinka in nujnosti ukrepa je treba proučiti, ali bi se zasebni izdajatelji televizijskega programa sami odločili za sočasno oddajanje in ali bi to storili v istem časovnem okviru tudi brez državne pomoči.

(155) Španski organi so v formalni preiskavi vztrajali pri trditvi, da zasebni izdajatelji televizijskega programa ne bi bili pripravljeni sočasno oddajati: financirali so že drag prehod z analogne na digitalno televizijsko radiodifuzijo in odpravili težave, ki jih je povzročil ta prehod, npr. motnje na digitalnih prizemnih kanalih, ki so jim bili najprej dodeljeni; s premikom v drug frekvenčni pas pa ne bi prejeli nobenih dodatnih koristi.

(156) Kljub navedenim trditvam ni bilo ustrezno dokazano, da bi izdajatelji televizijskega programa nasprotovali sočasnemu oddajanju v odsotnosti pomoči. Njihovo vedenje na trgu je dokazalo ravno nasprotno.

(157) Po mnenju Komisije obveznost izdajateljev televizijskega programa v skladu z licencami, da zagotavljajo neprekinjene in kakovostne storitve, pomeni samostojno financiranje sočasnega oddajanja v začasnem časovnem obdobju ([98]). V sklepu o začetku postopka je Komisija v zvezi s tem menila, da naj bi naložitev obveznosti zagotavljanja sočasnega oddajanja izdajateljem televizijskega programa na njihove lastne stroške prek regulativnega akta zadostovala za zagotovitev gladke sprostitve digitalne dividende. Dejstvo, da je bila celo ta izrecna obveznost pozneje opuščena, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 147, le potrjuje, da zaveza zasebnih izdajateljev televizijskega programa glede neprekinjenega zagotavljanja storitve v skladu z licencami zahteva samofinanciranje sočasnega oddajanja in da imajo ti izdajatelji televizijskega programa v vsakem primeru zadostne lastne spodbude za zagotavljanje zadevne storitve, zato ukrep ni potreben.

([97]) Pri prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo je Španija izdajateljem televizijskega programa dodelila prehodne multiplekse (faza I). Po sprostitvi digitalne dividende so jim bili dodeljeni dokončni multipleksi (faza II).

([98]) To seveda španskim organom ni preprečilo, da od izdajateljev televizijskega programa ne bi zahtevali sočasnega oddajanja v obeh frekvenčnih pasovih do dokončne dodelitve multipleksov v pasu 700 MHz, da bi zagotovili gladko sprostitev digitalne dividende.

(158) Ob upoštevanju zgornjih navedb Komisija zaključuje, da španski organi niso dokazali spodbujevalnega učinka in nujnosti ukrepa.

Sorazmernost

(159) V kontekstu preverjanja izravnave je pomembno oceniti, ali je ukrep, ki so ga sprejeli organi, sorazmeren s potrebo po premagovanju nedelovanja trga in spodbujanju konkurenčnosti trga. Glede sorazmernosti je Komisija v sklepu *DVB-T Brandenburg* ([99]) ugotovila potrebo po primerjavi sprejetega ukrepa z možnimi alternativami: „Državna ureditev ne sme niti vsiljevati niti podpirati uporabe določene digitalne platforme, kot so kabelski, satelitski in prizemni prenos ter televizija DSL, in mora tako slediti načelu „tehnološke nevtralnosti“. Kot je navedeno v okvirni direktivi, to državi članici ne preprečuje, da sprejme sorazmerne ukrepe za pospeševanje določenih posebnih storitev, kadar je to upravičeno, kot na primer digitalne televizije kot sredstva za povečevanje učinkovitosti spektra. To pomeni, da načeloma vsako omrežje konkurira po svojih najboljših močeh, vendar je mogoče pričakovati tudi posredovanja za odpravljanje tržnih nepopolnosti, ki zadevajo določeno omrežje. Nazadnje naj bi se na trgu uveljavila omrežja, ki potrošniku nudijo največjo korist.“ V tem primeru je Komisija zaključila, da pomoč ni bila niti potrebna niti sorazmerna.

(160) V tem primeru Komisija poudarja, da je ukrep omejen na izredne stroške, ki bodo povzročeni zasebnim izdajateljem televizijskega programa zaradi obveznosti sočasnega oddajanja v okviru njihove obveznosti 96-odstotnega pokritja v območju I. Znesek nadomestila je določen izključno za kritje stroškov, povezanih z obveznostjo sočasnega oddajanja.

(161) Španski organi so nameravali povrniti 100 % dodatnih stroškov, povezanih s sočasnim oddajanjem. Španski organi so navedli, da je 100-odstotno nadomestilo dodatnih stroškov potrebno zaradi finančnega položaja izdajateljev televizijskega programa, ki so digitalni prehod financirali z lastnimi sredstvi. Poleg tega so navedli, da bi določeni lokalni izdajatelji televizijskega programa v odsotnosti financiranja šli v stečaj. Vendar španski organi niso predložili dovolj prepričljivih dokazov, ki bi utemeljevali podporo v takem obsegu.

(162) V sklepu o začetku postopka je Komisija menila, da tudi ni mogoče izključiti možnosti, da morebitno nedelovanje trga ne bi bilo odpravljeno z manj pomoči, bodisi namenjeno zgolj podjetjem, ki lahko dokažejo potrebo po podpori, ali s skrajšanjem obdobja sočasnega oddajanja. Vendar španski organi tega pristopa že na samem začetku niso obravnavali.

(163) Španski organi tudi niso predložili prepričljivih dokazov, zlasti študije o stroških, ki bi dokazovali, da je izbira prerazporeditve multipleksov 800 MHz v drug prizemni frekvenčni pas najcenejša in najučinkovitejša rešitev za sprostitev digitalne dividende.

(164) Ob upoštevanju zgornjih navedb Komisija zaključuje, da španski organi niso dokazali, da bi bil ukrep sorazmeren in omejen na potrebni minimum.

Tehnološka nevtralnost

(165) Komisija je večkrat poudarila pomembnost tehnološke nevtralnosti pri prehodu na digitalno radiodifuzijo. V svojem Sporočilu o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo je Komisija izrazila namen, da bo ravnala v skladu z „duhom“ novega regulativnega okvira za elektronske komunikacije„, ki temelji na pobudi trga in tehnološki nevtralnosti“ ([100]). Zato bi se moral vsak poseg držav članic izogniti neupravičenemu izkrivljanju konkurence med platformami, da bi omogočil tekmovanje posamezne platforme „po svojih močeh“ v „enakih regulativnih konkurenčnih pogojih“.

([99]) Odločba Komisije 2006/513/ES z dne 9. novembra 2005 o državnih pomoči Zvezne republike Nemčije za uvedbo digitalne prizemne televizije (DVB-T) v Berlin-Brandenburgu (UL L 200, 22.7.2006, str. 14).

([100]) Oddelek 2.1.3.

(166) V istem smislu člen 9(3) Direktive (ES) 2002/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([101]) države članice zavezuje, da zagotovijo, da se vse vrste tehnologij, ki se uporabljajo za elektronske komunikacijske storitve, lahko uporabljajo v radiofrekvenčnih pasovih, ki so opredeljeni kot razpoložljivi za elektronske komunikacijske storitve v njihovih nacionalnih načrtih za razporeditev frekvenc v skladu s pravnim redom Unije. Res je, da ista določba državam članicam omogoča, da zagotovijo sorazmerne in nediskriminatorne omejitve za vrste tehnologij radijskega omrežja ali tehnologij za brezžični dostop, ki se uporabljajo za storitve elektronske komunikacije, če je to med drugim potrebno zaradi: (c) zagotovitve tehnične kakovosti storitve ali (f) uresničitve cilja splošnega interesa, kot je preprečitev neučinkovite uporabe radijskih frekvenc ali varovanje življenja. Vendar v obravnavani zadevi španski organi niso niti navedli niti dokazali, da bi ukrep upravičeval izjemo iz načela tehnološke nevtralnosti na tej podlagi.

(167) Ravno nasprotno, španski organi so trdili, da je ukrep tehnološko nevtralen v smislu, da lahko zasebni izdajatelji televizijskega programa po želji izberejo katero koli razpoložljivo tehnološko platformo za zagotavljanje sočasnega oddajanja. Ta argument je Komisija preverila v formalni preiskavi in ugotovila, da omenjeni scenarij preprečujejo veljavne licence, ki zasebnim izdajateljem televizijskega programa nalagajo uporabo tehnologije DTT za zagotavljanje 96-odstotnega pokritja v območju I.

(168) Sklepi Komisije na področju državne pomoči za digitalni prehod potrjujejo ta pristop. V sklepih v zadevah DVB-T-Berlin Brandenburg ([102]) in Digitalni sprejemniki ([103]), ki ju je potrdilo Splošno sodišče ([104]), in tudi v sklepih proti Španiji o uvedbi DTT v območju II ([105]), ki jih je potrdilo Splošno sodišče ([106]), je Komisija navedla, da: 1) tehnologija DTT ni boljša od drugih tehnologij, 2) če bi bila zagotovljena podpora za to platformo, bi predstavljala neupravičeno izjemo iz načela tehnološke nevtralnosti, in 3) diskriminacija v primeru kršitve načela tehnološke nevtralnosti preprečuje, da bi dani ukrep lahko opredelili kot združljivega z notranjim trgom.

(169) Kot je bilo že pojasnjeno, zasebni izdajatelji televizijskega programa plačajo za prenos svojih vsebin operaterjem platforme DTT, ki imajo zato posredne koristi od ukrepa. Zato je treba proučiti spoštovanje načela tehnološke nevtralnosti v zvezi z operaterji platforme.

(170) V Španiji je bila tehnološka izbira opravljena na samem začetku upravnega procesa z odobritvijo Kraljeve uredbe 365/2010. Medtem ko je Kraljeva uredba temeljila izključno na prerazporeditvi v nižji prizemni frekvenčni pas, in zlasti na prenosu radiodifuzije DTT na frekvence, nižje od pasu 800 MHz, do konca leta 2014, je bila šele s sprejetjem Zakona o trajnostnem gospodarstvu leta 2011 v nacionalno zakonodajo uvedena sprostitev tega pasu za telekomunikacijske operaterje in je bilo opredeljeno finančno nadomestilo stroškov sočasnega oddajanja v izključno korist platforme DTT na škodo alternativnih platform.

(171) Španski organi so trdili, da ukrep zajema le nadomestilo za škodo zaradi prerazporeditve prizemnih frekvenc. Druge platforme (kot so satelitska, kabelska, IPTV itd.) niso prizadete, saj jim ni treba izvesti sprememb kanalov, ki so potrebne za sprostitev digitalne dividende, zato ukrep nadomestila zanje ni potreben. Nadalje so trdili, da satelit ni primeren za prenos lokalnih in regionalnih programov na isti način kot platforma DTT, in dodali, da lahko izdajatelji televizijskega programa nekatere plačljive vsebine oddajajo zgolj na španskem ozemlju ali celo samo prek prizemne radiodifuzije.

(172) Komisija ob upoštevanju navedenih argumentov navaja, da na ravni operaterjev platforme obstajajo različne prenosne platforme, ki bi lahko zagotovile alternativne rešitve za odpravo pomanjkanja frekvenc na zadevnem španskem trgu. V primeru satelitskega oddajanja na primer ne bi bilo potrebe po prilagoditvi spektra v pasu UHF.

([101]) Direktiva 2002/21/ES z dne 7. marca 2002 o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (okvirna direktiva) (UL L 108, 24.4.2002, str. 33).
([102]) Državna pomoč C 25/2004, DVB-T Berlin Brandenburg.
([103]) Državna pomoč C 52/2005, Digitalni sprejemniki.
([104]) Splošno sodišče: Sodba z dne 6. oktobra 2009, Nemčija proti Komisiji v zadevi DVB-T – Berlin/Brandenburg, T-21/06, ECLI:EU:T:2009:387; in Sodba z dne 15. junija 2010, Mediaset proti Komisiji, T-177/07, ECLI:EU:T:2010:233.
([105]) Glej opombo 21.
([106]) Glej opombo 79.

Nadalje, kot izhaja iz informacij, ki so jih predložili španski organi, slednji niso izvedli nobene predhodne preiskave (npr. prek javnega posvetovanja ali naročene študije), s katero bi zainteresirane strani povabili k predložitvi pripomb na ta vprašanja, niti niso izvedli študije o stroških/koristih, ki bi primerjala alternativne rešitve. Dejansko ni bila upoštevana nobena alternativa prerazporeditvi frekvenc.

(173) Namesto tega, kot je podrobneje pojasnjeno v uvodnih izjavah 179–181, ukrep izkrivlja konkurenco med različnimi platformami (tj. različnimi tehnološkimi rešitvami), če se povrnejo stroški, povezani z uporabo določene platforme. Glede na to, da alternativne platforme ne proizvajajo podobnih stroškov, povezanih s spremembo namena spektra, in niso odvisne od omejenih radijskih frekvenc v pasu UHF, ukrep ne podpira najučinkovitejše tehnološke rešitve.

(174) Ob upoštevanju zgornjih navedb Komisija zaključuje, da španski organi niso dokazali, da bi bil ukrep tehnološko nevtralen.

C. **Obseg izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino med državami članicami**

(175) Komisija je ocenila več državnih ukrepov, povezanih z digitalnim prehodom ([107]). Komisija je pojasnila, da imajo države članice več možnosti za dodelitev javnega financiranja prehoda, vključno sočasnega oddajanja, pod pogojem, da ukrepi ne povzročijo nepotrebnega izkrivljanja med tehnologijami ali podjetji, so sorazmerni in omejeni na potrebni minimum. Po analogiji z digitalnim prehodom bi se morali za ukrep španskih organov uporabljati isti pogoji.

(176) V obravnavani zadevi se lahko zaradi dejstva, da obstajajo neposredni in posredni upravičenci podpore, pojavi izkrivljanje konkurence na različnih ravneh.

Izkrivljanje konkurence na ravni zasebnih izdajateljev televizijskega programa

(177) Kot je bilo že ugotovljeno, zasebni izdajatelji televizijskega programa, ki uporabljajo platformo DTT, prejmejo prednost, ker dobijo povrnjene stroške, ki bi jih morali običajno kriti sami. Ukrep spremeni njihovo vedenje v običajnih tržnih pogojih. Po trditvah španskih organov nekateri izdajatelji televizijskega programa zares ne bi bili zmožni financirati sočasnega oddajanja, zato bi šli v stečaj in vrnili licence. V tem primeru bi za licenco lahko zaprosili drugi izdajatelji televizijskega programa. Vendar zasebni izdajatelji prizemnega televizijskega programa zaradi ukrepa obdržijo svoj položaj in redke prizemne licence, zato ukrep preprečuje vstop drugih izdajateljev televizijskega programa na trg. Edini zaključek, ki ga je mogoče izpeljati na podlagi informacij, predloženih Komisiji, je, da ukrep ščiti položaj obstoječih udeležencev na trgu.

(178) Zato ukrep izkrivlja konkurenco na ravni zasebnih izdajateljev televizijskega programa v obsegu, ki je v nasprotju s splošnim interesom.

Izkrivljanje konkurence na ravni operaterjev platforme

(179) Nadomestilo stroškov sočasnega oddajanja izdajateljev televizijskega programa prek infrastrukture DTT jih spodbuja k nadaljnji uporabi prizemne platforme, namesto da bi razmislili, ali bi bil prehod na drugo platformo v njihovem interesu. To privede do izkrivljanja konkurence na ravni prenosnih platform.

(180) Poleg tega imajo operaterji DTT v območju I koristi od regulativnega posega NTP, ki izdajatelje televizijskega programa zavezuje k pokritju 96 % prebivalstva prek DTT. Skladno s svojimi licencami izdajatelji televizijskega programa tudi niso pooblaščeni za uporabo alternativnih platform (*tj.* satelitske, kabelske ali IPTV) za zagotavljanje predpisanega minimalnega geografskega pokritja. V nasprotnem primeru bi izgubili svoje licence. Zato bo večina izdatkov za sočasno oddajanje, glede na tržni položaj družbe Abertis, dejansko porabljenih za uporabo platforme DTT te družbe. Ta prednost je v škodo drugih tehnoloških platform, ki tekmujejo na istem trgu, na primer satelitske tehnologije.

([107]) Glej opombo 80.

(181) Zato ukrep izkrivlja konkurenco na ravni operaterjev platforme v obsegu, ki je v nasprotju s splošnim interesom.

Ocena

(182) Ob upoštevanju zgoraj navedenega Komisija zaključuje, da je prednost, zagotovljena zasebnim izdajateljem televizijskega programa DTT in operaterjem platforme DTT, v škodo drugih zasebnih izdajateljev televizijskega programa in operaterjev alternativnih tehnoloških platform, ki tekmujejo na istem trgu, in izkrivlja konkurenco na različnih ravneh v obsegu, ki je v nasprotju s splošnim interesom.

Sklepna ugotovitev

(183) Ugotovljeno je, da ukrep ni primeren, potreben, sorazmeren in tehnološko nevtralen instrument in da izkrivlja konkurenco ter vpliva na trgovino med državami članicami v obsegu, ki je v nasprotju s splošnim interesom.

5. **SKLEPNA UGOTOVITEV**

(184) Komisija ugotavlja, da ukrep, namenjen povračilu stroškov sočasnega oddajanja zasebnih izdajateljev televizijskega programa v kontekstu sprostitve digitalne dividende, ne izpolnjuje zahtev člena 107(3) Pogodbe in zato ni združljiv z notranjim trgom.

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Ukrep državne pomoči, ki ga je priglasila Kraljevina Španija, namenjen povračilu stroškov sočasnega oddajanja zasebnih izdajateljev televizijskega programa v kontekstu sprostitve digitalne dividende, ne izpolnjuje zahtev člena 107(3) Pogodbe in zato ni združljiv z notranjim trgom. Zato se državna pomoč ne dodeli.

Člen 2

Kraljevina Španija Komisijo v dveh mesecih od priglasitve tega sklepa obvesti o ukrepih za njegovo izpolnitev.

Člen 3

Ta sklep je naslovljen na Kraljevino Španijo.

V Bruslju, 5. avgusta 2016

Za Komisijo
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije